

PULLOPOSTI 2015

Sisällysluettelo

Esipuhe	4
Harri Pursiainen Itämeren liikenteen tuulia	5
Jarkko Heinonen Tunnin juna – Tehokkaammasta toimintaympäristöstä kilpailukykyä Suomelle	7
Maria Laamanen Meristrategiapuitedirektiivi on ryhdistänyt Itämeren suojelua	8
Sanni Grahn-Laasonen Ravinteet kiertoon ja Saaristomeri kuntoon	10
Kari J. Talvitie Jäiden halki Suomeen helmikuussa 1918	11
Markku Kangaspuro Venäjällä ei ole kyse vain juustosta!	13
Suna Kymäläinen Kansalaisaloite numero 1096 - Itämerenkin asialla!	14
Ilkka Kanerva Itämeren alueen turvallisuus ja Ukrainan kriisi	15
Saara-Sofia Sirén Intohimona Itämeri	16
Annika Saarikko Biotaloudessa on Suomen suuri mahdollisuus	18
Raimo Valo Ratkaiseeko Venäjän talous Ukrainan kriisin?	19
Hannu Hernesniemi LNG rantautuu Suomeen	22
Janne Salmi Louna-Jukola yhdistää	23
Kirsti Narinen Viro vaalien jälkeen	25
Ville Cantell Suomi elää kaupasta	26
Jarmo Lindberg Itämeren alueen turvallisuusympäristön muutos	27
Timo Hirvonen Puolustusvoimauudistuksessa syntyi Rannikkolaivasto - Merivoimien laivastovalmiusyhtymä	29
Jouko Grönholm Sofi Oksasen kyyhkysset pelmahtivat Riikaan ja Tarttoon	32
Heidi Saario Ovet auki yrityksille	33
Juha-Antero Puustola Itämeri - vakoilun valtameri	34

Harri Miettinen Karjalan kansainvälinen kaupunki rakennettiin uudelleen - virtuaalisesti	36
Jarno Limnell Itämeren alue kybernormiston suunnannäyttäjäksi	37
Juha Heikinheimo Verkosto, tutkimus ja poikkitieteellisyys meriteollisuuden vahvuuksina	38
Petteri Orpo Pohjoismaista yhteistyötä tarvitaan myös pakolaiskriisin hoidossa	40
Ari Korhonen Vaikertamistalous	41
Erik Helin Yritysjohdaja - liike, luottamus ja ruokahalu Venäjällä	42
Kari Alenius Barentsin-Itämeren alue läheltä ja kaukaa katsottuna	44
Seppo Remes Venäläisen yhtiön hallitustyöskentely - onko erityispiirteitä?	45
Mikko Lohikoski Euroopan meripäivä Turussa 18.-19.5.2016 - nyt on aika vaikuttaa ohjelmaan ja ilmoittautua mukaan!	47
Mikko Savola Suomen puolustusjärjestelmä nojaa reserviläisiin	49
Benita Heiskanen Yhdysvallat ja Suomi - niin kaukana, mutta kuitenkin niin lähellä	51
Linus Linkevicius Tavoitteenamme monipuolinen integraatio EU:n yhteisille maakaasumarkkinoille	52

Esipuhe

Centrum Balticumin jo lähes viisivuotias Pulloposti-kolumnisarja jatkoi vuonna 2015 Itämeren alueen ajankohtaisten aihepiirien esiin nostamista ja monialaista käsittelyä. Pulloposti rantautui sähköpostin välityksellä lähes 10 000 vastaanottajalle yli kolmekymmentä kertaa vuoden aikana ja kirjoittajat vaihtelivat ministereistä professoreihin ja elinkeinoelämän edustajiin sekä lukuisiin eri alojen asiantuntijoihin. Kirjoitusten aiheissa näkyivät vuoden 2015 merkittävimmät tapahtumat ja kehityskulut Suomessa ja lähialueilla. Aihepiireissä tulivat katetuksi teemat aina kulttuurista, taloudesta ja turvallisuudesta lähtien ympäristökysymyksiin sekä meriteollisuuteen ja -liikenteeseen asti.

Vuonna 2015 jatkunut Ukrainan kriisi sekä Venäjä ja sen talouden tila nousivat vuoden 2015 Pulloposti-kirjoitusten pääteemoiksi. East Office of Finnish Industries Oy:n toimitusjohtaja **Raimo Valo** kysyi huhtikuussa ratkaiseeko Venäjän talouden kehitys Ukrainan kriisiin. Puolustusvoimain komentaja **Jarmo Lindberg** sekä ETYJ:n parlamentaarisen yleiskokouksen presidentti, kansanedustaja **Ilkka Kanerva** pohtivat niin ikään kirjoituksissaan Ukrainan kriisin vaikutusta Itämeren alueen turvallisuuteen. Aleksanteri-instituutin tutkimusjohtaja **Markku Kangaspuro** kirjoitti Putinin vahvasta kannatuksesta Venäjällä. Nämä ja useat muut Pulloposti-kirjoitukset rakentavat monitahoista kuvaa itänaapuristamme ja sen kehityksestä vuonna 2015.

Vuoden 2015 eduskuntavaalit sekä niiden tulokset näkyivät Pulloposti-kolumneissa vahvasti. Ennen vaaleja eri puolueiden edustajat kirjoittivat itselleen tärkeistä Itämeren alueen aihepiireistä biotaloudesta ja Itämeren suojelusta lähtien aina kiinteistönhankintaa Suomessa koskevaan kansalaisaloitteeseen asti. Vaalien jälkeen syksyllä saatiin Raision kaupunginjohtaja **Ari Korhosen** kirjoituksessa jo havaita kritiikkiä vastavalittua hallitusta kohtaan. Lisäksi suurlähettiläs **Kirsti Nairisen** kirjoituksessa tehtiin vertaileva katsaus Suomen ja lähes samaan aikaan pidettyihin Viron parlamenttivaaleihin.

Yksi ajankohtaisimpia Suomea ja koko Itämeren aluetta ravistelleita kysymyksiä oli viime vuonna Euroopan pakolaiskriisi. Välimeren maista kohti Pohjois-Eurooppaa lisääntynyt turvapaikanhakijoiden virta on koskettanut kaikkia Pohjoismaita – siksi myös tiivis pohjoismainen yhteistyö on avainasemassa pakolaiskriisin hoidossa, kirjoitti sisäministeri **Petteri Orpo** lokakuudessa Pullopostissaan. Ajankohtaiseen ilmiöön, tuleviin Yhdysvaltojen presidentinvaaleihin ja niiden ehdokasasetteluun, otti kantaa joulukuussa Pohjois-Amerikan tutkimuksen John Morton -keskuksen johtaja **Benita Heiskanen** kytkien kaukaisena nähdyn amerikkalaisen poliittisen diskurssin suomalaiseen ja eurooppalaiseen kehukseen.

Pulloposti-kolumnit jäsentelevät vuotta 2015 Itämeren alueen näkökulmasta. Kirjoitukset rakentavat monialaisen ja -äänisen katsauksen vuoden tapahtumiin sekä ottavat rohkeasti kantaa Itämeren alueen ja itse meren kannalta tärkeisiin kehityskuluihin. Vuonna 2016 Pulloposti rantautuu sähköposteihin vähintään joka toinen viikko. Kolumnisarja elää tuttuun tapaan ajassa heijastaen Itämeren alueen kannalta oleellisia kehityksiä ja herättäen yhteiskunnallista keskustelua.

Kari Liuhto
professori, johtaja

Miitta Eronen
projektikoordinaattori

Itämeren liikenteen tuulia

Liikennepoliittikkaa ja Itämerta yhdistävät erityisesti logistiikka, ympäristö ja turvallisuus.

Rikkidirektiivin vaikutusten kompensoimiseksi väylämaksut puolitettiin kolmeksi vuodeksi, mikä alentaa merenkulun kustannuksia yli 40 miljoonaa euroa vuodessa. Teollisuus poistaisi maksut kokonaan, mutta liikenne- ja viestintäministeriö ei ole ajatukselle lämmennyt. Huoli on, että poistaminen rahoitetaan leikkaamalla perusväylänpidosta, jonka vaje on liikenteen pahin kipupiste. Toisaalta merenkulunkin resurssitehokkuutta tukee, jos käyttäjä maksaa. Väylämaksut ovat myös kannuste aluksille, joilla on hyvät ominaisuudet liikkua jäissä.

Väylämaksuilla rahoitetaan jäänmurtoa. Jäänmurtolaivasto on uusittava 15 vuoden kuluessa. Olisi kustannustehokasta käyttää kalustoa polaarimarkkinoilla silloin, kun sitä ei tarvita perustehtävänsä. Hallituksen uudet linjaukset sallivat tämän suomalaisen osaamisen viennin.

Luontevaa on palata siihen, että valtion jäänmurtajat ovat yhdellä omistajalla. Jäänmurron operointia tehostetaan myös yhteistyössä Ruotsin ja Venäjän kanssa. Ruotsin kanssa sopimus on voimassa ja eduskunta käsittelee Venäjän sopimusta.

Itämeri tarjoaa hyvät puitteet cleantechille. Tärkeätä on, että laivat voisivat siirtyä käyttämään nesteytettyä maakaasua. Se edellyttää tehokasta jakelua. Suomen ja Viron sopu edistää asiaa. Monia tulevaisuuden hankkeita nesteytetyn maakaasun hyödyntämiseksi on käynnissä. Hallitus on osoittanut 123 miljoonaa euroa infrastruktuuriin. Myös Euroopan unionin rahoitusta pyritään saamaan.

Cleantechiä on myöstietotekniikka. Suomenlahden merenkulun raportointijärjestelmän (GOFREP) ohelle kehitetään automaattista riskientunnistusta. Myös ns. Tankkeriturva on tärkeä hanke Suomenlahden öljynkuljetusten hallintaan. Tietotekniikkaa tarvitaan myös polttoainejakelun ja logistiikan hallintaan. Älyliikenne näyttää voimansa Itämerenkin logistiikassa ja turvallisuustyössä.

Kylmän ilmanalan osaamisellamme on kysyntää. Olemme vahvoja merenkulussa, laivanrakennuksessa ja olosuhdepalveluissa. Myös ympäristönsuojelu ja öljyntorjunta tuottavat arktisia vientituotteita, joita käytetään hyväksi myös Itämerellä.

Suomeen kehitetään arktisen merenkulun testaus-, harjoitus- ja koulutuskeskusta. Keskuksen toteuttaisivat Kemin, Oulun ja Porin kaupungit kehitysyhtiöineen. Huippuvuorille rakennettavan osaamiskeskuksen kanssa verkostoituneena se loisi merkittävän suomalais-norjalaisen arktisen kokonaisuuden.

Keskus tarjoaisi talvimerenkulun, pelastustoiminnan ja öljyntorjunnan harjoituksia, koulutusta, testausta ja standardointia. Kylmän ilmanalan testausta ja tutkimusta toteutettaisiin luonnonoloissa ja laboratoriossa. Vuosikymmenen loppuun mennessä aloittava keskus tukisi suomalaisen osaamisen vientiä.

Itämeren merenkulun pelisäännöt luodaan kansainvälisissä yhteistyöorganisaatioissa ja Euroopan unionissa. Merenkulun globaali sääntely koskee Itämertäkin, jonka herkkä ekologia on kiireellisen suojelun tarpeessa. Erityisesti öljykuljetukset ovat ruuhkaisen Itämeren suuri riski.

Ympäristöpolitiikka vaikuttaa yhä vahvemmin merenkulkuun. Rikkidirektiivi herätti huomaamaan, miten tärkeää on vaikuttaa päätöksiin ajoissa. Rajoituksia valmisteltiin vuosikausia ja silti ne yllättivät, myös elinkeinoelämän. Eläteltiin pitkään uskoa siihen, että päätökset vielä muuttuvat.

Yksimielisesti päätettyjä rajoituksia on vaikea muuttaa. Muissa liikennemuodoissa ollaan jo paljon pidemmällä eikä merenkulku voi jäädä talkoista pois. Positiivista on, että rajoitukset ohjaavat merenkulkua uudistumaan. Se antaa meille ympäristöystävällisemmän merenkulun ja puhtaamman Itämeren, toivottavasti myös uutta vientiin sopivaa osaamista.

Suomi on riippuvainen merikuljetuksista. Vaikuttaminen vaatii läsnäoloa siellä, missä päätökset tehdään. Suomi lähettää oman edustajan Kansainväliseen merenkulkujärjestöön IMO:oon. Se tuo uutta näkyvyyttä Suomelle ja luo uusia verkostoja. Suomi saa kasvot järjestössä, joka tuottaa keskeiset Itämeren pelisäännöt.

Tunnin juna – Tehokkaammasta toimintaympäristöstä kilpailukykyä Suomelle

Tunnin juna tarkoittaa Helsingin ja Turun välisen raideinfrastruktuurin parantamista niin, että matka-aika näiden kaupunkien välillä lyhenee noin yhteen tuntiin. Tämä on mahdollista ainoastaan rakentamalla uusi rata Espoon ja Salon välille. Samalla näiden kahden kaupungin välinen matka-aika supistuu vain 30 minuuttiin tai jopa sen alle. Käytännössä puhumme silloin näiden alueiden, Turun ja Helsingin sekä niiden välillä olevien kaupunkien liittämistä yhteiseksi työssäkäynti- ja talousalueeksi. Tähän kulminoituu myös koko hankkeen keskeinen hyöty. Liikkumisen edellytyksiä merkittävästi parantamalla voimme synnyttää kasautumisen etuja taloudelliseen toimintaympäristöömme. Yritysten kilpailuedellytykset paranevat, kun niillä on käytössään laajempi ja monipuolisempi työvoiman tarjonta ja omaa toimintaa entistä paremmin tukevia klusterirakenteita ja yhteistyöverkostoja. Nämä niin sanotut skaala- ja lokalisatioedut vaikuttavat tuottavuuteen ja sitä kautta yritysten kansainväliseen kilpailukykyyn.

Tunnin juna on paitsi itsessään tärkeä Suomen kilpailukykyä edistävä hanke, niin myös merkittävä osa laajempaa, Euroopan tason infrastruktuurin kehittämistä. EU:n tavoitteena on luoda vuoteen 2030 mennessä eurooppalainen liikenneverkko, joka korvaa nykyisen liikenteen hajanaisuuden. Ydinosa tästä rakentuu niin sanottujen ydinverkkokäytävien varaan. Tämän avulla on tarkoitus päästä eroon liikenteen pullonkauloista, uudistaa infrastruktuuria ja sujuvoittaa rajat ylittävää liikennettä. Kaikkiaan yhdeksästä ydinverkkokäytävästä Suomen kannalta tärkein on niin sanottu Skandinavia-Välimeri käytävä, joka kulkee Tukholman kautta koko Etelä-Suomen halki aina Venäjän rajalle asti. Suomi on tämän ydinverkkokäytävän kautta määritetty tärkeimmäksi yhteydeksi Euroopan ja Venäjän välillä. Suomen on nyt hyödynnettävä Euroopan Unionin tarjoama mahdollisuus ja kansallisella päätöksenteolla varmistettava keskeinen asemamme EU:n ja Venäjän välisessä liikenteessä. Muussa tapauksessa myöhemmin voi syntyä merkittävää Euroopan sisäistä kilpailua näiden liikennevirtojen kohdentumisesta.

Raideinfrastruktuurin kehittämistarve Helsinki-Turku-yhteysvälillä on nostettu esille monelta taholta. Siihen kiinnitetään huomiota Euroopan komission tilaamissa konsulttiselvityksissä. Liikennevirasto pitää sitä aitona pullonkaulana ja myös Suomen hallitus on nostanut sen mukaan EU:n investointipaketin hankelistalle. Valtiovarainministeriön kanta on, että Suomi haluaa edistää nopeaa ratayhteyttä Helsingin ja Turun välille, jotta Skandinavia-Välimeri-väylä vahvistuisi.

Myös elinkeinoelämä sekä Varsinais-Suomessa että Uudellamaalla on vahvasti ottanut kantaa hankkeen puolesta. Elokuussa perustettiin korkean tason valtuuskunta, joka omalla painoarvolla haluaa edistää Euroopan ja Venäjän välisen liikennekäytävän Suomen osuuden kehittämistä. Valtuuskunnan puheenjohtajana toimii Matti Vuoria. Valtuuskunta katsoo, että tässä tilanteessa Suomessa vielä tapahtuvan kansainvälisen tuotantotoiminnan kilpailukykyä tulisi vahvistaa kaikin käytettävissä olevin keinoin. Nopeat liikenneyhteydet helpottavat Etelä-Suomen osaavan työvoiman liikkuvuutta ja saatavuutta ja tuovat mukanaan laajoja positiivisia taloudellisia ulkoisvaikutuksia. Lisäksi Tukholma-Pietari-liikennekäytävä on yksi harvoista liikennehankkeista joiden välitön taloudellinen hyöty ja merkitys ymmärretään myös muualla EU:ssa ja Venäjällä.

Tavoiteaikataulu oikoradan toteutumiselle on asetettu niin, että liikennöinti olisi mahdollista aloittaa vuonna 2025. Hyvä askel eteenpäin oli radan kaavan lopullinen vahvistuminen tänä vuonna. Seuraava tavoite on toteuttaa kolmen eri tason suunnittelu tarkoittaen ratalain mukaista yleissuunnittelua, ratasuunnittelua ja lopulta rakentamissuunnittelua. Suunnitteluprosessit tulisi saada päätökseen vuoteen 2020 mennessä. Ja jos saman tien päästään rakentamaan, niin valmista pitäisi tulla neljässä vuodessa. Pitkiä ovat siis prosessit, mutta pienin askelin kuitenkin päästään koko ajan maalia kohti. Euroopan unionilta on suurella varmuudella saatavissa merkittäväkin tukea koko prosessin ajan. Kyse on kuitenkin EU:n asettamien prioriteettien valossa selkeästi koko Suomen ykköshanke.

Meristrategiapuitedirektiivi on ryhdistänyt Itämeren suojelua

Sain vuonna 2006 tehdä töitä Euroopan merikysymysten ytimessä, kun Suomi EU:n puheenjohtajana veti jäsenmaiden välisiä neuvotteluita puitedirektiivistä, jolla Euroopan merien tila kohennettaisiin vuoteen 2020 mennessä. Toimin silloin Suomen pääasiantuntijana ja pidin tiivistä yhteyttä toisiin jäsenmaihiin. Nyt, kun direktiivin ensimmäinen toimeenpanokausi lähestyy loppuaan, voidaan pohtia kuinka direktiivi on muuttanut maailmaa.

Eräs tärkeistä kysymyksistä neuvotteluissa oli se, kuinka Euroopan merialueiden erilaisuus huomioitaisiin ja yhteistyö merialueilla järjestettäisiin. Itämerellä valtioiden välisellä aktiivisella yhteistyöllä oli pitkät perinteet, olivathan valtiot toimineet yhdessä pelkästään HELCOMissa jo neljä vuosikymmentä. Useat HELCOMin EU-jäsenmaat tekivät varhaisessa vaiheessa selväksi, että haluavat sovittaa yhteen HELCOM-työn ja direktiivin täytäntöönpanon. Venäjä puolestaan ilmaisi, että se ei toimeenpane EU-lainsäädäntöä. Meristrategiadirektiivin kanssa olimme kuitenkin tosipaikan edessä: joko keksisimme tavan toteuttaa direktiiviä HELCOMin kautta tai HELCOM kävisi pitkälti virattomaksi.

Vuonna 2007 HELCOMissa hyväksytty toimintaohjelma Baltic Sea Action Plan toi Itämeren suojeluun piristysruiskeen ja samalla myös sopivan alustan direktiivin toteuttamiseen. Toimintaohjelma, jota oli neuvoteltu rinnan direktiivin kanssa, oli sen kanssa yhteensopiva, vaikka ei kaikkia osa-alueita kattanutkaan. Myös Venäjä sitoutui sen toimeenpanoon. Harmillisesti direktiivin ja toimenpideohjelman hyvän tilan tavoitevuodet, 2020 ja 2021, päättyivät toisistaan poikkeaviksi, koska Euroopan Parlamentti vaati direktiivin alkuperäisen aikataulun kiristämistä yhdellä vuodella.

Koska direktiivi jätti varsin paljon kysymyksiä täsmennettäväksi merialuekohtaisesti, se käynnisti runsaasti uutta tutkimusta. Suomessa direktiivin toimeenpanotyö on vahvistanut erityisesti meriympäristöön liittyvää Itämeren suojelun hyötyihin, kustannuksiin ja vaikuttavuuteen liittyvää tutkimusta. Direktiivin myötä HELCOM panosti voimakkaasti yhteisten tilanarviointien ja indikaattoreiden kehittämiseen sekä valtioiden välisen meriympäristön seurantaverkoston ja -yhteistyön vahvistamiseen. Vuonna 2013 se perusti myös uuden työryhmän, jonka yksi tärkeä tehtävä on meristrategiadirektiivin toimeenpanon Itämeren alueen koordinaatio.

Jos me kuvittelimme Itämerellä olevamme kovin hyviä yhteistyössämme, komission vuonna 2014 julkaisema arvio yhteistyön laadusta kertoi muuta. Vaikka olimme HELCOMissa laatineet runsaasti käyttökelpoista materiaalia, useat jäsenmaat eivät lopulta olleet hyödyntäneet materiaalia raportoidessaan komissiolle direktiivin ensimmäisen vaiheen toimeenpanosta vuonna 2012. Viimeistään komission antama palaute ja sen seurauksena vuoden 2014 aikana laadittu aiempaa tiiviimpää yhteistyötä koskeva tiekartta on sitouttanut viimeisetkin sivustakatsoneet jäsenvaltiot yhteistyöhön HELCOMissa.

Vuoden 2015 aikana jäsenvaltiot laativat direktiivin mukaiset toimenpideohjelmat. Niiden on määrä sisältää toimenpiteitä, joilla meriympäristön hyvä tila olisi mahdollista saavuttaa vuoteen 2020 mennessä. Suomessa olemme analysoineet tarkasti olemassa olevia toimenpiteitä ja päätyneet ehdottamaan 35 lisätoimenpidettä. Työn myötä on käynyt selväksi, että meillä on monia olemassa olevia Itämeren suojelua edistäviä ohjelmia ja strategioita, joiden toimeenpanossa on parantamisen varaa. Onkin tärkeintä huolehtia siitä, että nuo jo sovitut toimenpiteet toteutetaan – tässä järviin ja jokiin kohdistuvat vesienhoitosuunnitelmat ovat avainasemassa. Siitä huolimatta me tuskin saavutamme meren hyvää tilaa vielä vuonna 2020, koska kaikkia toimenpiteitä ei ole mahdollista toteuttaa nopealla aikataululla ja meri vastaa toimenpiteisiin osin viiveellä. Myönteistä kehitystä, joka on jo olemassa, on kuitenkin vahvistettava.

Kuuleminen ja lausuntokierros Suomen merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmahdotuksesta alkoi 15.1.2015 ja jatkuu maaliskuun loppuun asti. Toivon, että mahdollisimman monella on intoa osallistua ja jättää näkemyksensä asiantuntijoiden laatimasta ehdotuksesta.

Paljon aikaa ja voimia on laitettu erilaisiin laskelmiin, arviointeihin, kokouksiin, koordinointiin ja suunnitteluun. Nyt on kuitenkin aika siirtyä suunnittelusta toimenpiteisiin ja sanoista tekoihin. Meristrategiadirektiivi on saanut aikaan entisestään tehostuneen yhteistyön Itämerellä. Suomessa se on vaikuttanut siihen, että merensuojelumme on aiempaa kattavampaa, tavoitteellisempaa ja järjestelmällisemmin organisoitua, sanalla sanoen ryhdikkäämpää. Direktiivin todellinen vaikutus meriympäristön tilaan nähdään kuitenkin vasta tulevina vuosina, kun toimenpideohjelmien vaikutusten pitäisi alkaa näkyä meren tilassa.

Ravinteet kiertoon ja Saaristomeri kuntoon

Saaristomerellä ei mene hyvin. Sen herkkää ekosysteemiä kuormittavat intensiivinen peltoviljely ja useat kotieläintalouden keskittymät, joilla syntyy runsaasti lantaa pellon määrään nähden. Näiden lisäksi aluetta kuormittavat kalankasvatus, haja-asutuksen jätevedet ja vesiliikenne.

Saaristomeri on luontoarvoiltaan ja maisemaltaan upea alue ja se on meille suomalaisille rakas osa Itämeren. Vaikka viime vuosina kuormitus ei ole lisääntynyt, liikaan tyytyväisyyteen ei ole varaa. On toimittava nyt.

Suomella on kaksi tavoitetta: saada Saaristomeren tila hyväksi ja olla ravinteiden kierrättämisen esimerkkialue. Ensimmäinen tavoite ei toteudu ilman toista. Tarvitaan uusia, kekseliäitä tapoja suojella arvokasta Saaristomerta.

Kierrättämisen kannalta keskeinen kysymys on, nähdäänkö ravinteet resurssina vai ongelmana. Ravinteiden avulla ruoan tuotanto on mahdollista, mutta kun niitä valuu liikaa Itämereen, niistä tulee ongelma. Erityisen hankalia ovat fosfori ja typpi. Samaan aikaan kilpailu niukkenevista fosforivaroista kiristyy koko ajan, mikä

näkyä lannoitteiden nousevina hintoina.

Toivon, että tulevaisuudessa ravinteet nähdään yhä enemmän resurssina kuin ongelmana. Lantaa ja puhdistamolietettä, kuten muitakin ravinteita sisältäviä sivutuotteita, voidaan kierrättää tehokkaammin.

Meillä on ympäristöministeriössä Saaristomeren tilan parantamista koskeva Raki-ohjelma, joka tähtää ravinteiden kiertoon, Saaristomereen valuvan ravinnekuorman vähentämiseen ja jätevesien käsittelyn tehostamiseen. Töitä on muun muassa tehty poistamalla ravinteita vesistöistä, kehittämällä maatilakohtaisia biokaasulaitoksia ja näiden jäännösten kierrätystä sekä edistämällä yhteistyötä eläin- ja kasvinviljelijöiden välillä. Rahoitusta on tähän mennessä myönnetty noin 8 miljoonaa euroa 40 kokeiluhankkeelle.

Lannan ravinteiden kierrätys, erilaiset lannan käsittelymenetelmät ja siihen liittyvä logistiikka on ollut Raki-ohjelman yksi pääteema. Suomessa lannan sisältämä fosfori riittäisi kotimaisen maatalouden vuotuisen tarpeeseen. Jotta ravinteet saadaan hyödynnettyä yhä paremmin, tarvitaan entistä enemmän yli toimialojen tehtävää yhteistyötä. Yhteistyöhön tarvitaan mukaan lannoitevalmistajia, laitevalmistajia, tutkijoita, tiedottajia, neuvontatyötä tekeviä ja viljelijöitä.

Hyviä uusia toimintamalleja on vauhdissa. On esimerkiksi hanke, jonka tarkoituksena on saada aikaan kustannustehokas biokaasulaitos eläintilalle. Tähän liittyen tehdään investointisuunnitelmamallit ja arvioidaan investoinnin kannattavuutta. MTT:llä on LantaTeko-hanke, jossa kehitetään sekä tilakohtaista että keskitettyä biokaasulaitoksen yhteydessä toimivaa lietelannan separointia.

Saaristomeren suojelun kannalta on tärkeää, että tieto uusista tavoista tehdä leviää. Kaikki mikä toimii, on saatava käyttöön. Uudet teknologiat ja hyvät käytännöt jäävät helposti kaappiin pölyttymään, ellei tietoa jaeta aktiivisesti. Raki-ohjelman hankkeissa syntyneitä keksintöjä tulee monistaa ja hyviä käytäntöjä jakaa.

Myös koordinaatio muiden rahoittajien kanssa on tärkeää. Odotan jo mielenkiinnolla yhteistyötä maaseudun kehittämisohjelman ravinnekierrätyksen hankkeiden kanssa. On myös kiinnostavaa nähdä, mitä ravinneneutraalit kunnat - eli Ranku-konseptilla saadaan aikaan. Sitäkin lähdetään kehittämään hyvässä yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

Vaikka töitä on tehty paljon, Saaristomerta ei saada kuntoon hetkessä. Vesistöjen suojelu vaatii pitkäjänteisyyttä. Jo toteutetut hankkeet ovat kuitenkin luoneet hyvän pohjan innovatiivisille tavoille kierrättää ravinteita ja myös uudentyyppiselle yritystoiminnalle. Raki-ohjelma on tuonut yhteen ideanikkareita, joiden panoksella ravinteet voivat muuttua ongelmasta resurssiksi. Tällaista tekemisen meininkiä Saaristomeri tarvitsee. Hyville ideoille on aina kysyntää -- myös Suomen ulkopuolella.

Jäiden halki Suomeen helmikuussa 1918

Historiankirjoituksessa ei yleensä ole sijaa jossittelulle. Paljon sitä kuitenkin harrastetaan. Entä jos –tyyppiset ilmaisut ovat siis usein käytössä, mutta tieteenlaji on jotakin muuta kuin se historia, jossa keskitytään selvittämään tapahtumien kulkua ja niihin johtaneita syitä.

Suomalaisten jääkäreiden paluu Liepajasta Vaasaan helmikuussa 1918 sisälsi kuitenkin niin monta avointa kysymystä samoin kuin vaaratekijöitä, joten marginaaliin voidaan sijoittaa useita kysymyksiä ja arvailuja siitä, mitä esteitä onnistumiselle itse asiassa olikaan kotiinpaluun eri vaiheissa. Monet suuret poliittiset ratkaisut oli myös tehtävä, ennen kuin kokonainen suomalainen pataljoona varusteineen voitiin siirtää sotaa käyvän Saksan hallitsemalta alueelta nykyisen Latvian alueelta Suomeen. Tärkein oli tietenkin se, että Suomea voitiin pitää itsenäisenä ja viimein Venäjältä riippumattomana valtiona. Itsenäisyysjulistuksesta kului vielä kuukausi ennen kuin tarpeelliset tunnustukset oli saatu, mutta tämän prosessin aikana oli tullut uusi ongelma.

Saksan kannalta ykkösasia vuoden 1917 lopulla oli vapautua kahden rintaman sodasta. Myös Venäjän uudelle bolshevikkihallitukselle rauhatta ainakin asepoolikiinnostavavaihtoehto. Tähäntilanteeseen suomalaispataljoonan lähettäminen kotimaahansa ei tuntunut oikein sopivan. Venäjän valtuuskunnan edustajaa Lev Trotskia saamme kiittää siitä, että hän katkaisi Brest-Litovskin rauhanneuvottelut ja näin jääkäreiden tarvitsema ”vihreä aukko” syntyi helmikuun alussa 1918.

Suurten poliittisten kysymysten ohella ratkaisematta oli kuitenkin merkittäviä teknisiä ja varsinkin logistisia kysymyksiä. Ruotsi ei olisi päästänyt kokonaista aseistettua pataljoonaa alueensa läpi eikä Venäjää voinut edes ajatella. Merikuljetus oli tietenkin ainoa vaihtoehto ja se edellytti riittävää määrää aluksia noin 1.200 miehen, aseiden, ammusten, räjähdysaineitten ja muiden varusteitten kuljettamiseksi Itämeren poikki. Ratkaisun avaimet olivat Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiöllä eli FÅA:lla. Yhtiö oli nimittäin pysäyttänyt matkustajalaiva Arctuksen koko sodan ajaksi Tukholmaan ja kolme FÅA:n muuta alusta (Virgo, Mira ja Poseidon) hoiti ns. transitoliikennettä Suomen ja Ruotsin välillä. Viides alus Castor oli jääkäreitten kannalta onnekaasti joutunut saksalaisten käsiin jo sodan alussa ja oli nyt käytettävissä.

Vielä puuttui jotakin. Helmikuussa jäätilanne oli kehittymässä hyvin ongelmalliseksi ja merikuljetus Vaasan korkeudelle edellytti jäänmurtajan antamaa apua. Suomen rannikolla toimivista jäänmurtajista kaikki neljä olivat käytännössä itsenäisyysjulistuksesta huolimatta venäläisten ja tammikuun lopusta punaisen hallinnon määräysvallan alla. Tässä tilanteessa turvaututtiin Kalevalan viitoittamaan apuun panemalla toimeen Sammon ryöstö. Jäänmurtaja Sampo oli nimittäin Turun edustalla juuri, kun sota puhkesi Suomessa. Sen sallittiin lähteä Mäntyluotoon avustamaan siellä olevia aluksia, mutta mukaan tuli venäläinen komendantti vahtimaan, että kaikki tapahtuisi ainoastaan siten kuin merenkulkuviranomaiset olivat Sammon lähtöä perustelleet. Sampo avustikin Mäntyluodossa olleet alukset merelle, mutta laivan kapteeni katsoi parhaaksi jättää punaisen komendantin kävelemään jälle kohti uusia tehtäviä.

Sampo oli saatu viime hetkellä käsiin ja muutaman päivän kuluttua Arcturus ja FÅA:n muut kolme alusta lähtivät kohti Itämeren eteläosaa, missä Castor jo odotti. Lopulta Arcturus ja Castor suuntasivat kulkunsa Saksan rannikkovesiä seuraten kohti Liepajan satamaa, missä jääkärit olivat valmiina 14. helmikuuta 1918. Muut laivat, siis Poseidon, Mira ja Virgo lastasivat Neufahrwasserin satamassa jääkäreiden etujoukon ja runsaasti sotamateriaalia Suomeen vietäväksi. Lastausvaiheessa yksi käsikranaatti putosi vahingossa suomalaisaluksen ruumaan keskelle kranaattipinoja. Räjähdystä ei kuitenkaan tapahtunut. Voidaan kuitenkin kysyä, entä jos?

Sampo vei Gävlen edustalta jään läpi taistellen Poseidonin ja Miran Vaasaan 18.helmikuuta ja heti perään Sampo lähti hakemaan jääkärien pääjoukkoa, joka jo odotti Gävlen luona. Castor luovutti murtajalle hiililastin ja kuljettamansa 100 jääkäriä. Tämän jälkeen alkoi taas taistelu jäämassojen kanssa. Kolmatta vuorokautta kesti ennen kuin Vaskiluoto saatiin näkyviin. Koko matka oli kestänyt tasan yksitoista vuorokautta. Sampo ja jäävahvisteinen Arcturus olivat tehneet vuorotyötä ja myös törmänneet kerran toisiinsa, jolloin viimeistään palautui mieliin se, että Arcturuksessa oli 950 jääkärin lisäksi melkoinen räjähdysainelasti.

Matkan alkuvaiheessa Mannerheimin päämajasta oli tullut viesti, jossa kerrottiin punaisen hallituksen ja venäläisten tietävän jääkäreiden matkasta ja että Murtaja oli lähdössä venäläisten sota-alusten kanssa katkaisemaan matkantekoa. Näin ei kuitenkaan tapahtunut, mutta muita vastoinkäymisiä sattui kylläkin. Viimeisenä kulkeneessa Virgossa syttyi kiväärilaatikoiden pakkausmateriaalin seassa tulipalo, jonka sammuttaminen onnistui vasta viime hetkellä.

Miinaavaara oli uhkana koko jääkäreiden kuljetuksen ajan. Vaara ei ollut ainoastaan teoreettinen, sillä maaliskuun alussa saksalainen jäänmurtaja Hindenburg ajoi miinaan Eckerön lähellä ja upposi.

Ruotsin suhteen tilanne oli erikoinen. Siviiliasuisia jääkäreitä sai kulkea Ruotsin läpi. Jääkäreiden kuljettamisessakin saatiin apua, kun suomalaiset alukset saivat kulkea Ruotsin rannikon tuntumassa ja niiden turvaksi annettiin jopa kaksi hävittäjäalusta. Jopa muutama sodan vuoksi sammutettu majakka sytytettiin kuljetuksia helpottamaan. Varuillaan piti olla ennen kaikkia ruotsalaisten satamatyöläisten suhteen eikä lastauksia voitu sen vuoksi tehdä ruotsalaisissa satamissa.

Viimeisen riskin ottivat jääkärit itse esiintyessään 26.helmikuuta Vaasan paraatissa kovassa pakkasessa ilman päällystakkia – ollakseen komeampia. Ohjelman lyhentäminen pelasti heidät paleltumisvammoilta.

Venäjällä ei ole kyse vain juustosta!

Putinin joulukuun kannatuslukemat presidentiksi olivat Levada-instituutin mielipidemittauksessa 88 %, jos vaalit olisi järjestetty kyselyä seuranneena viikonloppuna. Kuvaavaa on, että toiseksi eniten kannatusta keräsi kommunistien Zjuganov kuudella prosentilla. Suomenkin mediassa paljon esillä olleen, Putinin sinnikkäänä vastustajana tunnetun Aleksei Navalnyin kannatuslukemiksi mitattiin alle prosentti. Tällä lukemalla hän oli kuitenkin viidenneksi ”suosituin” kandidaatti.

Mitä tästä pitäisi ajatella? Kyse ei ole vain siitä, etteivätkö muut potentiaaliset ehdokkaat saisi lainkaan näkyvyyttä mediassa. Pääministeri Medvedevin kannatuksiksi mitattiin alle prosentti, Vladimir Žirinovski sai neljä prosenttia ja myös paljon mediassa esillä oleva, suosittuna poliitikkona pidetty puolustusministeri Sergei Šoigu prosentin kannatuksen.

Putinin kannatuslukemat ilmentävät ainakin osittain pinnan alla jo pidempään muhinutta tendenssiä. Venäläiset kokevat, että maan toipuminen Neuvostoliiton romahdusta seuranneesta 1990-luvun alennustilasta on tapahtunut juuri Putinin johdolla ja ansiosta.

Siinä suhteessa he eivät tietenkään ole väärässä, että Putinin presidenttiyden aikainen 2000-luvun ensimmäinen vuosikymmen oli Venäjän nousun aikaa. Toinen asia on se, kuinka paljon se oli Putinin ja kuinka paljon hurjasti kohonneiden energian hintojen ja poikkeuksellisen pitkän maailmantalouden nousukauden ansiota. Ihmiset ovat muuallakin kuin Venäjällä taipuvaisia henkilöimään politiikan ja sivuuttamaan muut ja ehkä merkittävämminkin siihen vaikuttavat tekijät.

Tässä piilee tietenkin myös vallan heikko kohta. Kun Venäjän menestys henkilöidään Putiniin, kääntöpuolena on että myös takaiskut henkilöityvät häneen. Pudotusta 88 % kannatuslukemista on tosin varaa tulla muutamakin kymmentä prosenttia ja silti se pysyttelisi reippaasti viivan paremmalla puolella.

Putin valittiin presidentiksi ennätysmäisten mielenosoitusten ja valtapuolueen tappioksi koituneiden duuman protestivaalien jälkeen, Venäjällä menee taloudellisesti huonommin kuin pitkään aikaan, ranskalaiset ja Valion juustot ovat kadonneet kauppojen hyllyiltä ja Putinin ehkä tärkein ulko- ja talouspoliittinen tavoite, Euroasian Unionin luominen, koki raskaan takaiskun kun Ukraina solmi EU:n assosiaatiosopimuksen.

Silti venäläiset ovat mielipidetiedustelujen mukana tyytyväisempiä kuin ehkä koskaan hallituksen sisäpolitiikkaan ja presidentin valitsemaan linjaan. Konflikti lännen kanssa on toistaiseksi vain voimistanut Venäjän pohjavireenä jo pitkään vallinnutta kansallismielisyyttä ja lujittanut Putinin otetta Venäjästä. Nyt 55 prosenttia venäläisistä haluaisi Putinin jatkavan virassaan myös nykyisen 2018 päättyvän kauden jälkeen. Duuman oppositiolla ei ole myöskään tarvetta haastaa Venäjän nykyistä aiempaa itsetietoisempaa politiikkaa. Myös osa katuoppositiota näkee Venäjän vain puolustavan omia intressejään vastakkainasettelussa lännen kanssa.

Ensimmäistä kertaa sitten Neuvostoliiton hajoamisen kansalaisten enemmistön suhtautuminen Eurooppaan on kääntynyt kielteiseksi. Käännös on merkittävä kun tähän lisätään se, että samalla yleisessä mielipiteessä on tapahtunut voimakas uudelleenorientoituminen Kiinan suuntaan. Kun vielä 2008 vain 12 prosenttia halusi Venäjän kehittävän ensisijaisesti suhteitaan Kiinan kanssa, oli tilanne joulukuussa 2014 kokonaan toinen. Peräti 47 prosenttia asetti suhteiden kehittämisen Kiinan kanssa etusijalle. IVY-maihin (Ukrainaan ja Valko-Venäjään) suuntautumisen kannatus oli myös romahtanut samassa ajassa 35 prosentista 12 prosenttiin ja Länsi-Euroopan (Ranska ja Saksa) kanssa tapahtuvaan yhteistyöhön orientoitumisen kannatus oli laskenut 28 prosentista kahdeksaan prosenttiin.

Tuloksissa näkyy epäilemättä kriisin tuottama jyrkkä mielipideilmaston muutos, joka ei välttämättä ole pysyvä. Venäjän mielipideilmaston muutos luo kuitenkin kasvualustan erilaisille kansallismielisille ja Venäjän erillistä kehitystä korostaville ideologisille suuntauksille, se heikentää lännen painostuksen vaikutusta Venäjään ja tukee Putinin ja valtapuolueen asemaa.

Kansalaisaloite numero 1096 - Itämerenkin asialla!

On kummallista tehdä havainnot Itämerellä. Ruotsalaiset etsivät taannoin vierasta sukellusvenettä. Venäläiseltä laivalta tuli suomalaisille tutkijoille kovasanainen käsky kääntyä ympäri ja poistua paikalta. Turun saaristossa toimiva venäläistaustainen yritys Airiston Helmi liikennöi kahdella Suomen puolustusvoimilta huutokaupassa ostamallaan sotalaivalla, yhteysaluksella ja miinalaivalla, Suomen puolustusvoimien laivaston lailla pitkin saaristoa.

Airiston Helmeen liittyy salaperäisyyttä, joka on innostanut tutkimaan yritystä tarkoituserineen. Yrityksen tuli perustaa matkailutoimintaa ja lisätä saariston elinvoimaisuutta. Toimintaa ei kuitenkaan ole monien vuosien kuluessa aloitettu, sen sijaan on aktiivisesti ostettu uusia saaria, joita on tällä erää kymmenkunta. Kyseinen yritys on vuosi toisensa jälkeen tehnyt tappiota, vuoden 2014 lopulla tappiota oli jo yli 5 miljoonaa. Miten ja kuinka tappiota tekevä, konkurssikypsä firma pystyy hankkimaan saaren toisensa jälkeen? Miksi se hankkii sotalaivoja? Miksi sen omistukseen siirtyneet saaret osuvat keskeisimpien laivaväyliemme äärelle? Tämän vuoksi oli tarpeen tuoda asia julkisuuteen. On mahdollista, että omistuksiin kuuluu strategisesti kannaltamme vaurioittavia tarkoituserää.

Emme voi maantieteelliselle sijainnillemme mitään. Tosiasia on, että olemme Venäjälle osa Euraasian ympyrää. Aivan varmasti kuulumme suurvallan valmistautumisen piiriin, muiden idän ja lännen väliin sijoittuvien maiden lailla. Tämä ei tarkoita sodan valmistelua, mutta valmistautumista, jos tilanteet muuttuisivat. NykYTEKNOLOGIALLA EI OLE TEMPPU EIKÄ MIKÄÄN HANKKIA RAUHAN AIKANA TÄRKEITÄ TIETOJA MM. LAIVOJEN ÄÄNISTÄ, TAI HÄLYTYSJÄRJESTELMISTÄMME.

Nikolai 1:n armollinen asetus 27.2.1851 antoi yksiselitteisesti kiinteän omaisuuden omistamisen oikeuden vain Suomen kansalaisille Suomen maaperällä, jo tuolloin ymmärrettiin, että huonointa mitä merellemme voi tapahtua, on sen joutuminen turvallisuuspoliittiseksi temmellyskentäksi, jolloin väistämättä luonto maksaa. Kun nyt olemme kokeilleet 15 vuotta mallia, jossa kuka tahansa, mistä tahansa voi omistaa kiinteistön Suomessa, olemme ajautuneet toiseen ääripäähän. Etenkin nyt, Krimin valloituksen ja Itä-Ukrainan sodan aiheuttamassa, muuttuneessa lähialueemme turvallisuuspoliittisessa tilanteessa. Tätä ajanjaksoamme leimaa sinisilmäisyys.

Pieni maa suuren rinnalla ei ole tavatonta missään maapallolla. Vain suomalaiset ovat onnistuneet tekemään siitä ongelman – jopa sisä- ja turvallisuuspoliittisen, niiden kaikilla tasoilla. Jopa demokraattinen yhteiskuntajärjestyksemme, virkamiestoimintoihin ovat antaneet periksi tämän nimettömän maan hankinnan ja rahan vallan edessä. Nimettömän, koska edes verohallinto ei aina tiedä, mihin lähettää osoitteettoman kiinteistöverolaskun.

Suomessa millään taholla ei ole kattavaa tietoa, rekisteriä EU:n ulkopuolisesta omistuksesta. Nyt on havahduttu strategisesti tärkeiden alueiden lähistöllä olevien omistusten määrään. Tämäkin tieto pohjautuu täysin kansalaisaktiivien keräämään tietoon. Kuka tietää kuinka paljon näitä kohteita on löytymättä?

Ympäristömme on muuttunut vinhaa vauhtia. 1999 eduskunnassa ei ollut yhtään kansanedustajaa hereillä, ajattelemassa miltä tilanne voi näyttää tulevaisuudessa. TEM arvioi vuoden 2013 raportissaan venäläisomistuksen kasvavan suhdannevaihteluista huolimatta vuoteen 2030 mennessä 12 000-25 000:n, samaan aikaan rakentamattomat rannat vähenevät ja kiinnostus kasvaa. Tämä on kestämaton tilanne.

”Tietämätön voi olla, muttei kannata olla tyhmä”

Nykyisistä kansanedustajista 132 kannatti Helsingin Sanomien vaalikoneessa 2011 maakauppojen rajoittamista. Nyt on oikea aika harkita lopputulosta. Tilanne on edelleen kestämaton. Onneksi havahtumisen merkkejä on ilmassa.

Kun kansanedustajien tekemät lukuisat valtiopäivätoimet eivät ole tuottaneet selkeää kansan haluamaa asiointilaa – on mielestäni kohtuullista herättää valtiojohto perustellulla ja seikkaperäisellä kansalaisaloitteella. Elokuussa näemme, riittääkö ”Kansalaisaloite eduskunnalle laiksi EU- ja EFTA-maiden ulkopuolisten henkilöiden ja yhteisöjen kiinteistönhankinnasta” voima. Ahvenanmaalla se toimii – miksi ei Manner-Suomessa?

Itämeren alueen turvallisuus ja Ukrainan kriisi

Venäjän aggressiivinen toiminta Ukrainassa on herättänyt huolestuneisuutta myös Itämeren turvallisuustilanteesta. Eskaloitua kriisi tekee huolesta oikeutetun, joskaan mitään konkreettista turvallisuushakua ei Itämeren alueella tällä hetkellä ole.

Tilannetta on kuitenkin välttämätöntä seurata tarkasti. Suomen on syytä reagoida nopeasti ja päättäväisesti kaikkeen poikkeavaan toimintaan, kuten ilmatilan ja aluevesien loukkauksiin. Valmiutemme toimia on hyvä, mutta parannettavaa ennen muuta Itämeren ilmatilan ja merialueen valvonnassa silti on. Tätä on syytä kehittää vahvasti yhdessä Ruotsin kanssa.

Ukrainan kriisi heijastuu siis Itämeren piirissä tehtävään yhteistyöhön. On äärimmäisen tärkeää, että vuoropuhelu Itämeren alueella jatkuu ja sovittuja yhteistyöhankkeita pystyttäisiin jatkamaan ja kehittämään edelleen. Suvaitsevaisuuden ja vuoropuhelun jatkuvuutta sekä alueellisen yhteisen identiteetin pönkittämistä on peräänkuuluttanut myös Itämeren parlamentaarikkokonferenssi.

Voi hyvin sanoa, että Itämeri on geopoliittisen mielenkiinnon kohde. Ukrainan kriisi ja sen seuraukset vaikuttavat väistämättä Itämeren alueen vakauteen. Suomen ja Ruotsin sotilaallinen asema ja rooli velvoittavat nämä maat ottamaan tilanteen poikkeuksellisen tarkasti huomioon.

Olen jo aiemmissa yhteyksissä ilmaissut kantani Suomen ja Ruotsin välisen puolustusyhteistyön tiivistämisen puolesta. Kuten sanottua, Suomella ei olisi mitään hävittävää vaikka maiden välinen puolustusyhteistyö tiivistyisi voimakkaasti aina puolustusliittoon saakka.

Suomella on materiaalihankinnoissa edessä niin valtavat investoinnit, että nyt pitää katsoa kaikki käytettävissä olevat kortit. Erityisesti ilma- ja meripuolustuksen osalta Ruotsin kanssa tehtävä yhteistyö toisi merkittävää lisäarvoa puolustuskyvyillemme. Ilman mittavia lisäinvestointeja puolustuskykymme on vaarassa rapautua.

Juuri Itämeren turvallisuuden kannalta Ruotsi on oivallinen kumppani Suomelle. Ei taida löytyä montaakaan maaparia maailmalla, joiden välinen ero on pienempi kuin Suomen ja Ruotsin. Yhteinen historia, sama pohjoismainen oikeusvaltion perinne ja erinomaiset kokemukset laajasta yhteiskunnan erisektoreille ulottuvasta yhteistyöstä tekevät Ruotsista parhaan mahdollisen kumppanin myös sotilaspuolella. Kumpikaan maista ei kuulu Natoon, joten kumpikin on sotilasliiton turvatakuiden ulkopuolella. Ruotsin ja Suomen kahdenvälinen puolustusyhteistyö selkiyttäisi Itämeren turvallisuuspoliittista tilannetta ja antaisi kummallekin valtiolle voimakkaamman selkänöjan erityyppisiä uhkia vastaan.

Puolustusyhteistyö ei toisi merkittävää turvaa pelkästään sotilaallisia rajat ylittäviä uhkia vastaan. Sen tuoma lisäarvo näkyisi myös varautumisessa terrorismin kaltaisia uusia uhkia vastaan. Synkkien pilvien peittäessä myös Itämeren taivasta ei Suomi voi jäädä yksin seuraamaan tilannetta sivusta. Vaikka suoranaista uhkaa ei olekaan, emme voi jäädä toimettona odottamaan sellaisen mahdollista kehittymistä.

Intohimona Itämeri

Itämeren suojelusta on puhuttu niin pitkään ja niin paljon, että aihe on alkanut jo kärsiä inflaatiosta. Vieläkö siitä jaksetaan? Itämeren tila oli vaalikeskusteluissa jo viime vaaleissa ja muutamissa edellisissäkin. Suomella on nyt käsissään isompiakin ongelmia, sanotaan.

Paitsi, ettei ole. Talouden taantuma, kestävyysvaje ja kasvavat työttömyysluvut ovat tottakai isoja haasteita, joiden ratkaiseminen edellyttää vastuullista ja pitkäjänteistä päätöksentekoa. Mutta ympäristö ei saa jäädä jalkoihin. Juuri taloudellisesti vaikeina aikoina on suurin riski tehdä ympäristön kannalta lyhytnäköisiä ratkaisuja. Mutkien oikomista ympäristönsuojelussa perustellaan paremmalla työllisyydellä, tai teollisuuden tarpeilla.

Unohdamme, että meillä on vain yksi maapallo ja pallollamme on vain yksi Itämeri! On surullista, että kaikesta keskustelusta, lukuisista strategioista ja sopimuksista huolimatta Itämeren tila on edelleen huolestuttava. Tämä kertoo siitä, että ympäristön suojeleminen nähdään edelleen omana, erillisenä politiikan sektorinaan, jopa puuhasteluna. Mutta eiväthän ympäristöongelmamme ole erillisiä, vaan ne johtuvat nimenomaan ihmisen toiminnasta! Ympäristövastuu on aidosti saatava keskeiseksi osaksi kaikkea päätöksentekoa, jotta ympäristön uhraaminen muiden päätösten edellä loppuu.

Itämeren pelastaminen ei tosiaan ole ainakaan strategioiden määrästä tai tavoitteiden kunnianhimoista kiinni. HELCOM on linjannut yhteisiä suosituksia jo 80-luvulta asti. EU:n Itämeristrategiassa Itämeren pelastaminen on asetettu keskeiseksi tavoitteeksi. Meristrategiadirektiivissä on niin ikään vahvistettu yhteiset tavoitteet meriympäristömme suojelemiseksi ja säilyttämiseksi. Jäsenmaat ovat tehneet omia kansallisia sitoumuksiaan näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Parhaillaan merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelmahdotukset ovat lausuntokierroksella.

Meristrategiadirektiivissä tavoitteeksi on asetettu meriympäristömme suojeleminen ja säilyttäminen vuoteen 2020 mennessä. Uskallan väittää, ettei tavoitetta saavuteta, vaikka saisimme toteutettua kaikki ehdotetut toimenpiteet. Pitää tehdä vieläkin enemmän. Strategiat ovat vain strategioita ja tavoitteet pysyvät tavoitteina, ellei niiden toteuttamiseksi löydy riittävästi tahtoa ja myös rahoitusta. Teot edellyttävät satsauksia.

Viime aikoina on ollut trendikästä vaatia sääntelyn vähentämistä. Itsekin ajattelen, ettei esimerkiksi pien-yrittäjien arkea pidä tukahduttaa liiallisen tarkalla laintulkinnalla ja valvonnalla. Mielestäni lainsäädännön tarkoitus on turvata heikomman oikeus. Ihmisen ja luonnon suhteessa häviöjä on jo meillä tiedossa. Siksi ympäristön osalta sääntelyä ei voida lähteä karsimaan, vaan lainsäädännön tehtävä on ohjata meitä kohti yhdessä asetettuja tavoitteita.

Avaamalla silmämme kestäville toimintatavoille voimme nähdä, että ympäristönsuojelua voidaan toteuttaa keppien lisäksi myös porkkanoin. Esimerkiksi Itämeren suojeleminen avaa erinomaisia liiketoiminnallisia mahdollisuuksia. Suomessa on jo kehitetty teknologisia innovaatioita, joilla esimerkiksi lannasta voidaan erottaa fosfori ja typpi uusiokäyttöön. Fosfori- ja typpivalumat ovat Itämeren kuormittajia suurimmasta päästä, mutta tämäntyyppinen ravinteiden kierrätys mahdollistaisi niiden hyötykäytön. Suomessa on paljon osaamista, joka voidaan halutessa valjastaa ympäristöratkaisujen ja resurssitehokkuuden käyttöön. Itämeri voi olla menestystekijämme, mutta vain jos pidämme siitä huolta. Tulevaisuudessa Itämeren puhdistuminen mahdollistaa esimerkiksi matkailu- ja virkistyskäytön paremman hyödyntämisen. Kaatopaikkana käytettävä murtovesiallas ei kuitenkaan kelpaa matkailukohteeksi, saati kilpailuvaltiksi.

Strategiat Itämeren pelastamiseksi on luotu ja puheet pidetty. Keinot Itämeren suojelemiseksi tiedetään ja tavoitteetkin on asetettu. Nyt on aika ottaa käyttöön järeät keinot tavoitteiden edistämiseksi ja ryhtyä tekemään tulosta. Sääntely kirpaisee aina, mutta ympäristöpolitiikassa se on nähtävä välttämättömänä keinona ohjata meitä ajattelemaan kestävämmiin. Tulevaisuudessa luonnon monimuotoisuutta pidetään yllä tekemällä ihmiselle välttämättömiä asioita toisin kuin nyt. Siksi esimerkiksi teollisuus- ja maatalousalojen kehittymistä ohjaavan politiikan on kannustettava rajusti alojen uudistumiseen ympäristö huomioiden. Ympäristövastuun on oltava läpileikkaava osa kaikkea päätöksentekoa, sillä kun Itämeri jonakin kauniina päivänä ja vihdoinkin saatu pelastettua, ei työ lopu siihen. Ympäristöstämme ja merestämme on huolehdittava yhtä tarmokkaasti myös jatkossa. Sitä on kestävä päätöksenteko.

Biotaloudessa on Suomen suuri mahdollisuus

Minulle päätöksenteon keskeisiä periaatteita ovat ylisukupolvisuus ja vastuullisuus. Keskustassa nämä teemat on usein puettu sanontaan ”talo tulee jättää uudelle sukupolvelle paremmassa kunnossa, kuin missä se itse saatiin.” Tämä koskee erityisesti yhteistä ympäristöämme, luontoa ja vesistöjä, hyvinvointiyhteiskuntaa ja kansantaloutta unohtamatta.

Ympäristö ja talous asetetaan usein vastakkain. Tämä ei ole luonnonlaki. Kestävästä biotaloudesta voidaan tehdä miljardiluokan menestystarina koko Suomelle. Keskustan tavoite on nostaa Suomi vuosikymmenessä biotalouden, kiertotalouden ja kestävä kehityksen edelläkävijäksi, josta muut maat ottavat mallia. Tahdomme tämän tavoitteen hallitusohjelmaan.

Fossiilitaloudesta on siirryttävä jättiharppauksella kohti uusiutuvaa energiaa, bio- ja kiertotaloutta. Keskustan tavoitteena on korvata ulkomaiset fossiiliset polttoaineet, kuten kivihili ja öljy, kotimaisella uusiutuvalla energialla mahdollisimman pitkälle. Ehdotamme, että Hiiletön Helsinki 2025 –hanke käynnistetään, ja että uusiutuvan energian osuus energiantuotannossamme nostetaan yli 60 prosenttiin vuoteen 2034 mennessä. Jo ennen tätä voimme päästä kokonaan eroon kivihiilestä ja sähköntuotannossa saavuttaa 100 %:n

omavaraisuuden. Uusiutuvien käyttöä lisätään muun muassa verotuksen painopistettä muuttamalla ja normitusta helpottamalla.

Suomella on paljon vahvuuksia maa- ja metsätalouden saralla. Biokapasiteettimme kansalaista kohden on maailman huippua, samaten osamamisemme sen hyödyntämisessä. Puun käyttöä voidaan lisätä vuoteen 2025 mennessä 80 miljoonaan kuutiometriin. Puurakentamista on lisättävä, ja kaavoituksella on edistettävä puun käyttöä myös kerrostalo- ja julkisessa rakentamisessa. Uusiutuvia luonnonvaroja voidaan perinteisten alojen lisäksi hyödyntää esimerkiksi biomuovien, uudenlaisten pakkausten ja lääkkeiden valmistuksessa.

Uusiutuvaan energiaan ja energiatehokkuuteen liittyvien ratkaisujen vientipotentiaali on Suomelle suuri mahdollisuus. Toteuttamalla Keskustan energiavoitteet voimme tehokkaasti vähentää päästöjämme ja torjua ilmastonmuutosta samalla parantaen vuosittaista kauppatasettamme kahdella, jopa lähes kolmella miljardilla eurolla.

Suomi nousee ottamalla koko maan voimavarat käyttöön. Suomen luonnonvarat ja monet biotalouden mahdollisuudet tulevat maalta. Tämä edellyttää maaseudulla asumista, työntekoa ja yrittämistä. Turhan byrokratian sijasta maaseutu tarvitsee päättäjiltä selkeän viestin siitä, että biotalous ja uusiutuvat luonnonvaramme ovat keskeinen osa Suomen tulevaa kasvua.

Näitä asioita edistäessä torjumme ilmastonmuutosta ja edistämme työtä sekä yrittäjyyttä. Uusiutuvaa energiaa on syytä edistää myös eurooppalaisessa päätöksenteossa. EU:n päästö- ja ilmastolinjaukset vaikuttavat myös Suomen energiapolitiikkaan.

Suomella on oma tehtävänsä kansainvälisten haasteiden edessä. Maamme on vahvemmin etsittävä käytännönläheisiä ratkaisuja maailmalaajuisiin haasteisiin, ilmastonmuutokseen sekä ruoka, vesi- ja energiapulaan. Näiden ongelmien ratkaiseminen hyödyttää ympäristöä kaikkialla maailmassa, luoden samalla uusia työpaikkoja biotalouteen, puhtaan teknologian yrityksiin sekä elintarviketeollisuuteen.

Ratkaiseeko Venäjän talous Ukrainan kriisin?

Julkisuudessa esiintyy useita eri teorioita Venäjän talouden tilasta ja sen vaikutuksista kriisiin ja sen ratkaisemiseen. Asiaa läheltä työni puolesta seuraavana ajattelin seuraavassa hämmentää keitosta omalta osaltani. Olen toiminut kahden venäläispankin toimitusjohtajana, mm. edellisen talouskriisin aikana. Tällä hetkellä seuran tilannetta lähinnä suomalaissijoittajien näkökulmasta.

Venäjän talous on taantumassa, joka oikeastaan alkoi jo vuonna 2011. Sen juuret ovat vieläkin pidemmällä, voisi jopa sanoa, että kun kasvun aikakausi Venäjällä päättyi Lehmanin konkurssin aiheuttamaan maailmanlaajuiseen talouslamaan, Venäjä ei enää päässytäkään samalle kasvu-uralle kuin Putinin vallan alkuaikoina. Tähän on luonnollisesti montakin syytä, joista ehkä tärkein on kauan kaivattujen rakenneuudistusten toteuttamatta jättäminen. Kun puhutaan Venäjästä, kyse on luonnollisesti myös energiasta, sen hinnasta ja tuotannosta. Venäjältä puuttuu selkeä strategia luonnonvarojen käytön suhteen. Nyt siis tarkoitetaan kaikkia luonnonvaroja, kuten esimerkiksi vettä, maataloustuotteita, metsää, mineraaleja ja tietysti myös öljyä ja kaasua.

Näyttää myös siltä, että tämä taantuma tulee jatkumaan pitkään, paljon pidempään kuin nuo edelliset kriisit, joita olemme todistaneet 1998-99 ja 2008-09. Venäjä on aivan uudeltaisessa tilanteessa, koska se on samaan aikaan myös ulkopoliittisissa vaikeuksissa ja on selvästi ajautumassa eristyksen tilaan. En aio spekuloida sillä miksi näin on käynyt, se jääköön politologien tehtäväksi.

Haluan vain kommentoida muutamaa asiaa, jotka mielestäni ovat saaneet julkisessa keskustelussa aivan kummallisiakin piirteitä.

Onko Venäjän talous romahtanut?

Näinhän usein väitetään. Mielestäni väite on vahvasti liioiteltu. Kasvu on kyllä hiipunut ja on selvää, että Venäjän BKT tulee laskemaan 3-5% vuonna 2015 ja ensivuoden kasvu tulee parhaimmillaankin olemaan hyvin kohtuullista. Tämän tilanteen voi muuttaa öljyn maailmanmarkkinahinta – puoleen tai toiseen. Talous ei kuitenkaan ole romahtanut, eikä näillä näkymin ole romahtamassakaan.

Sanktioiden vaikutuksista puhuttaessa on huomattu, että suurimmat vahingot Venäjälle aiheutuvat sekä USA:n että EU:n asettamista rajoituksista tiettyjen venäläisten pankkien ja yritysten pääsystä lännen pääomamarkkinoille. Näiden sanktioiden välilliset vaikutukset ovat erityisen pahoja PK-yritysten rahoituksen saralla ja yksityisen puolen investoinneissa. En ole aivan varma, että sanktioiden alkuperäinen tarkoitus olisi ollut juuri tämä, mutta on samaan hengenvetoon todettava, että ainakin ne toimivat. Tätä venäläiset pitävät epäoikeudenmukaisena, mikä on omiaan lisäämään negatiivista suhtautumista länsimaalaisiin yrityksiin, jotka toimivat Venäjällä. Tämä tosiseikka vahvistaa epäilyäni siitä, että pelkästään raha asian ratkaisisi. Venäläiset ovat sitkeitä ja tässä tilanteessa myös sangen yhtenäisiä. Sanktioita sinänsä en aio arvostella, jotenkin tilanteeseen on toki reagoitava ja keinoja on tunnetusti vähän.

Ruplan kurssin vaikutukset talouteen ovat olleet monessa suhteessa dramaattisia. Ensin valuutta heikkeni 50% hyvin nopeassa ajassa ja sen jälkeen palasi lähes lähtötasolleen. Vahvistuessaan tänä vuonna, rupla jopa irtautui hetkeksi korrelaatiostaan öljyn hinnan suhteen. Vaikutukset liiketoimintaan ja kuluttajien käyttäytymiseen ovat olleet erittäin merkittäviä. Vaikka venäläiset ovat tottuneet valuuttakurssien ajoittaiseen heittelemiseen, nämä liikkeet olivat tavallistakin suurempia ja aiheuttivat arvostelua ja myös ”suojautumistoimenpiteitä”, jotka venäläisen kuluttajan toimintarepertuaarissa tarkoittavat lähinnä hamstrausta. Tällä tavoin suojauduttiin sekä valuutan heikkenemiseltä, että sen aiheuttamalta inflaatiolta. Kansa on kuitenkin pysynyt yllättävän rauhallisena ja ollut lähinnä ylpeä johdon toimista geopolitiikan alalla.

Eivät kuitenkaan kaikki. Brain Drain on eräiden arvioiden mukaan palannut jonnekin 90-luvun puolivälin tasolle. Keskuspankki oli hankalassa tilanteessa, toisaalta piti pitää huolta likviditeetistä ja toisaalta estää valuutan holtiton heikkeneminen. Arvostelu oli erittäin kovaa, paitsi ehkä hallituksen tai presidentin toimesta. Oli selvää, että tärkeintä on antaa ruplan sopeutua öljyn kansainväliseen hintakehitykseen, jotta öljybarrelista saataisiin sama summa ruplissa kuin ennen öljyn hinnan laskua. Näin turvattiin johtoa tukevien äänestäjien eläkkeiden ja palkkojen maksu. Samalla myös vientiteollisuus, eli valtion ja oligarkkien omistamien suuryritysten toiminta turvattiin. Kaiken seurauksena valta keskittyy yhä harvemmillle.

Valuuttavaranto ja rahastot, riittävätkö rahat?

Venäjä hallinnoi valuuttavarantoaan IMF:n standardien mukaisesti. Sitä hallinnoi keskuspankki ja se koostuu lähinnä arvopapereista, käteisestä ja talletuksista. Siihen sisältyy myös suuri osa öljyrahastoista eli koko reservirahasto ja suurin osa hyvinvointirahastosta. Valuuttavarannon koko oli 493,3 mrd USD 1.3.2014 ja vastaavasti 360,2 mrd USD 1.3.2015. Pääsyy valuuttavarannon pienentymiseen oli pääomien ulosvirtaus. Keskuspankki joutui puolustamaan heikkenevää valuuttaa ja toisaalta ulkomaista velkaa maksettiin kiihtyvällä tahdilla pois. Tänä vuonna erääntyy vielä noin 100 mrd USD ulkomaista velkaa maksettavaksi. Suurin osa tästä on yksityisen sektorin velkaa. Toisin kuin julkisuudessa usein mainitaan, ei ole tarkoitus tai edes nähtävissä, että rahastosäästöjä käytettäisiin tämän velan maksamiseen kuin korkeintaan vähäisessä määrin.

Valuuttainterventiot ovat eri asia. Mikäli viimevuotinen tilanne toistuisi, olisi keskuspankki todennäköisesti pakotettu käyttämään yllä mainittua valuuttavarantoa. Tänä vuonna ei keskuspankki ole markkinoilla käytännössä ollut.

Reservirahastoja on tarkoitus käyttää heikon suhdannekehityksen aikana, eli esimerkiksi nyt. Ne eivät siis pienene automaattisesti vaan ainoastaan silloin kun päätetään elvyttää. Nämä rahat eivät katoa automaattisesti esimerkiksi sen takia, että Itä-Ukrainan aselepo ei kestä. Tilanne siinä tapauksessa kuitenkin huonontuisi olennaisesti ja näitä elvytyspäätöksiä pitäisi tehdä useammin.

Hallituksen tarkoitus on käyttää näitä rahastoja elvytykseen ja rahojen käytöstä tiedotetaan aina erikseen. Ainakin tähän asti näin on tehty.

Rahat siis riittävät aina niin pitkään kuin on päätetty, ainakin tämänhetkisten tietojen mukaan. On eri asia jos katsotaan millä tahdilla näitä rahoja on tähän mennessä käytetty ja oletetaan tilanteen jatkuvan samankaltaisena hamaan tulevaisuuteen. Silloin rahat taatusti loppuvat ja tilanne heikkenee entisestään. Joka tapauksessa varantojen pitäisi riittää ainakin pariksi vuodeksi.

Velkatilanne

Valtion velkatilanne on erittäin hyvä, joten siitä ei kenenkään pitäisi olla huolissaan.

Yksityisellä puolella on runsaasti ulkomaista velkaa. Viimevuotisten hurjien lyhennysten jälkeenkin velkaa on jäljellä lähes 600 mrd USD. Tästä summasta noin 37% on monikansallisten yritysten tytäryrityksilleen lainaamaa rahaa, eli jäljelle jää noin 380 mrd USD. Tästä summasta käsittääkseni noin 200 mrd USD on pankkien ulkomaista velkaa, mutta pankkien ulkomaiset varat ovat huomattavasti tätä summaa suuremmat. Loput, eli noin 180 mrd USD on yksityisten yritysten ulkomaista velkaa. Siitä suurin osa kuuluu vientiyrityksille, joiden tarkoitus alunperinkin lienee ollut maksaa velat vientituloistaan, eli kassavirrasta. En näe mitään syytä muuttaa tätä käsitystä.

Osa tuosta velasta on kuitenkin sanktioitujen yritysten velkaa, jonka maksamiseksi saatetaan hyvinkin käyttää vararahastoja. Nämä varat ovat siis vähintäänkin pois kipeästi tarvittavasta elvytyksestä.

Yhteenveto

Tämän kirjoituksen tarkoitus on selventää tiettyjä teemoja ja käsityksiä Venäjän taloudesta.

On mielestäni täysin selvää, että Venäjä tulee selviämään huomattavan pitkän ajanjakson ns. omillaan. Rahastoja toki joudutaan käyttämään ja kansa joutuu kiristämään vyötään, mutta mitään varsinaista ripeää tai kohtalokasta romahdusta ei ole näköpiirissä.

Yritykset sopeuttavat toimintaansa normaalin kriisimallin mukaisesti, yksityishenkilöt matkustavat kotimaassa ja siirtävät hankintojaan parempiin aikoihin, koska reaali-palkat laskevat ja inflaatio jyllää.

Tilanne on siis todella haastava, mutta en usko poliittisen muutoksen syntyvän pelkästään taloudellisilla perusteilla.

LNG rantautuu Suomeen

Itämerellä on menossa todellinen LNG-buumi. Nesteytetyn maakaasun terminaaleja on rakenteilla ja suunnitteilla lähes enemmän kuin tarpeeksi. Suomi ei sijoitu tässä kisassa mitenkään huonosti. Jos kaikki terminaalihankkeet toteutuvat Pohjanlahdelle ja Suomenlahdelle syntyy hyvä verkko terminaaleja. Laivaliikenteen kannalta tämä on hieno asia. Suomi näyttääkin olevan edelläkävijä investoinneissa ympäristöystävällisiin LNG-aluksiin.

Kahden LNG-terminaalin, Tornion ja Porin terminaalien rakennustyöt ovat käynnistyneet. Kahdesta muusta julkistetusta terminaalihankkeesta, Rauman ja Haminan terminaaleista, ei ole vielä tehty investointipäätöstä. Kaikki neljä terminaalia ovat saaneet valtiolta ehdollisen tukipäätöksen. Ne saavat maksimissaan 30 % tukea toteutuneita rakennuskustannuksia vastaan. Tukea on haettu kolmelle muulle terminaalille, mutta niiden suunnitelmat vielä elävät.

Uudet terminaalit palvelevat alueellisia tarpeita, mutta säiliöautoilla ja junakuljetuksin sekä bunkrausaluksin ne voivat palvella teollisuutta, energialaitoksia ja laivoja 300 – 500 kilometrin säteellä. Tämä merkitsee sitä, että merkittävä osa potentiaalisista asiakkaista voi saada kilpailevia LNG-tarjouksia. Lisäksi valtion tukea saaviin terminaaleihin on sallittava pääsy muillekin kaasuliiketoimintaa harjoittaville yhtiöille, mikä myös voi lisätä kilpailua.

MangaLNG Oy rakentaa 50 000 m³:n LNG:n tuontiterminaalin Tornion Röntän satamaan Pohjanlahden perukkaan. Terminaalin kustannusarvio on noin 100 miljoonaa euroa. Terminaalin toimittaa Wärtsilä Oyj eli terminaali samalla antaa mahdollisuuden kotimaiselle teollisuudelle hankkia arvokasta kokemusta uudelta teknologia-alueelta. Terminaalin valmistumisajankohdaksi on kaavailtu alkuvuotta 2018.

Porin 30 000 m³ terminaali on jo harjakorkeudessa. Terminaali valmistuu vuonna 2016 ja on näin Suomen ensimmäinen LNG-terminaali. Terminaalin rakennuttaa Gasumin tytäryhtiö Skangass Oy. Sen kustannusarvio on 88 miljoonaa.

AGA suunnittelee rakentavansa 10 000 m³ LNG-terminaalin Rauman satama- ja teollisuuspuistoalueelle. Siitä toimitettaisiin kaasua suoraan aluksiin ja säiliöautoilla teollisuuden ja liikenteen käyttöön. Jos terminaalille saadaan riittävästi asiakassopimuksia ja valitukset eivät estä sitä, tehdään varsinainen investointipäätös.

Haminan LNG-terminaalin kooksi on suunniteltu 30 000 m³. Hankkeen omistaja on Haminan energia, joka on solminut yhteistyösopimuksen virolaisen Alexela Varahalduse AS:n kanssa terminaalin kehittämisestä joint venture -hankkeena. HaminaKotka öljy- ja kemikaalisatamassa on infrastruktuuri, johon LNG-terminaali sopii hyvin. Terminaali voidaan ottaa käyttöön vuonna 2018. Haminan terminaalin kustannusarvio on runsaat 90 miljoonaa euroa.

Kaikkiaan jo näiden neljän terminaalin rakentaminen merkitsee yli 300 miljoonan investointeja. Niiden myötä Pohjanlahdelle ja itäisen Suomenlahden laivaliikenteelle muodostuisi lähes kattava bunkrausinfrastruktuuri. Näiden lisäksi Helsingin satamat tarvitsivat oman bunkrausinfrastruktuurin.

Matkustaja-alus Viking Grace aloitti LNG-alusten aikakauden Itämerellä. Rajavartiolaiva Turva ja uusi rakenteilla olevan jäänmurtaaja seurasivat sitä. Containershipin käyttöön tulevat 6 alusta ovat rohkea sijoitus tulevaisuuteen. Suomalainen merenkulku näyttää valinneet ympäristöystävällisen LNG:n tulevaisuuden polttoaineeksi, mikä tuo töitä myös kotimaiselle laivanmoottorivalmistajille. Toivottavasti muiden Itämeren maiden merenkulkijat seuraavat perässä. Ja toivoa sopii, että terminaalimme saavat LNG:tä kilpailukykyiseen hintaan ja pystyvät ottamaan osuutensa bunkrausmarkkinoilla.

Louna-Jukola yhdistää

”Hiidenkivelle, Hiidenkivelle! Ja tarkoitti hän erästä kiveä, valtaisen suurta, joka seiso i kolkossa korvessa. Sitä kohden kiirehtivät nyt veljekset, seisoivat pian sen juurella, ja leimauksina vilkaisivat niin miehet kuin koirat sen harjalle ylös. Kauas tuoksahtivat sammaleet, koska heidän kouransa kaappasivat kiven kulmista kiinni; heidän kyntensä iskivät lujemmin, tarkemmin ja terävämmin kuin koskaan ilveksen väärät kynnet. Niin he pelastuivat hirvittävästä kuolemasta, mutta olivatpa olleet lähellä surman nielua.”

Hiidenkivelle ilvesten lailla kirmaavat Seitsemän veljestä ovat kaltaisilleni keski-ikäisille tuttuja kouluvuosilta samoin kuin koululiikunnan syyskuisen kosteat suunnistustunnit. Molemmat ovat kenties vähemmän mieluisia, mutta toisaalta mieliin painuneita ja ”ikävydydessään” monia suomalaisia yhdistäviä koulumuistoja. Maailma muuttuu ja koululaitos sen mukana: Seitsemän veljestä ei enää kuulu äidinkielen opetuksen pakolliseen lukemistoon ja suunnistuksenkin asema koululiikunnassa on vaakalaudalla, OAJ katsoo lajin ”vaaralliseksi” koska oppilaita ei voida valvoa koko liikuntatunnin ajan.

Suunnistuksen kesäinen suur tapahtuma Jukolan viesti sen sijaan elää mitä vahvimmin ja kehittyä vuodesta toiseen. Järjestyksessään 67. Jukolan viesti suunnistetaan perinteisenä ajankohtanaan, viikkoa ennen juhannusta Paimiossa Turun Suunnistajien ja Paimion Rastin jakaessa järjestelyvastuun.

Ajatus läpi yön kilpailtavasta suunnistusviestistä syntyi 1945 Ruotsissa käynnistetyn kymmenosuuksisen Tiomilaviestin innoittamana. Suunnistuksen ollessa sodan jälkeen vankassa kansalaistaidon asemassa, haluttiin viestiin niin ikään mukaan kansallista henkeä ja perinnettä. Näin päädyttiin seitsenosuuksiseen viestiin Aleksis Kiven Seitsemän veljeksen hengessä. Vuonna 1948 perustettiin edelleenkin Jukolan viestin taustayhteisönä toimiva Kaukametsäläiset ry. huolehtimaan Jukolan viestin järjestämisestä ja Aleksis Kiven perinteen vaalimisesta. Ensimmäinen kilpailu käytiin seuraavana vuonna Helsingin seudulla 41 joukkueen voimin, viidentoista joukkueen selviytyessä maaliin.

Tänä kesänä Paimioon saapuu lähes 18.000 osanottajaa noin 25 maasta. Vuosikymmenten mittaan Jukolan viesti on saavuttanut merkittävän aseman maailman suunnistajien ja suomalaisten kuntoilijoiden kohtaamispaikkana. Suurimmalle osalle kilpailijoista kysymys on yhteisestä seikkailusta ja maaliin pääsystä huippujoukkueiden kamppaillessa Jukolan viestin voitosta ja pääsystä ”Hiidenkivelle” lukemaan läpi yön kaikkien joukkueiden symbolisesti kuljettamaa vietyä Jukolan viestin sanomaa: perinteisintä ja kenties suurinta kunniaa jonka suunnistaja voi osakseen saada.

Kuten suurissa juoksutapahtumissa, Jukolan viestissä kuntoilijat ja huiput kilpailevat samoilla reiteillä samanaikaisesti. Kokonaisuudessaan noin 50-tuhantinen joukko sekoittuu Jukolan kylän alueelle, majoittuu (teltoissa), ruokailee, seuraa kilpailua ja saunoo suorituksen jälkeen (telttasaunoissa) ikään, kuntoon tai taitoihin katsomatta – yhteisöllisyyden tunne on käsin kosketeltava. Naiset suunnistivat vuosina 1951–1977 henkilökohtaisen Venlojen juoksunsa, joka vuonna 1978 muuttui Venlojen viestiksi. Tätä nykyä monet naiset haluavat kokea Jukolan yön suunnistaen miesten seassa – varsinkin voimakkaasti lisääntyvissä puulaakijoukkueissa naisia nähdään yhä enemmän.

Siinä missä Jukolan viesti yhdistää sukupuolet- ja polvet sekä huiput ja kuntoilijat, niin myös eri maiden suunnistajat. Louna-Jukolan toisen järjestäjäseuran Turun Suunnistaen voittaessa Jukolan viestin vuonna 2001 joukkueessa suunnisti viiden eri maan urheilijoita: kolmen suomalaisen ohella sveitsiläinen, norjalainen, tshekkiläinen ja australialainen suunnistaja. Tällöin alkanut kehityssuunta on monissa seuroissa nykyään enemmän sääntö kuin poikkeus – suunnistusseurat ovat pienessä mittakaavassa kansojen sulatusuuneja. Kaiken kaikkiaan Jukolan viestiin saapuu joukkueita Pohjoismaiden ohella kaikista Itämeren maista – kaukaisimpia osanottajia odotetaan Yhdysvalloista ja Kiinasta. Monissa pohjoismaisissa joukkueissa on urheilijoita myös maista joista ei kokonaista joukkuetta ole mukana, joten eri kansallisuuksia kilpailussa on mukana yli kolmekymmentä, lähes suunnistuksen MM-kisojen verran.

Yksi syy Jukolan viestin suosion kasvuun lienee tapahtuman kiertäminen ympäri Suomea. Kilpailumaasto, areena ja ympäristö ovat aina erilaiset, tunnelman säilyessä kuitenkin vuodesta toiseen samanlaisena, monien mielestä ainutlaatuisena.

Suurin osa suunnistuksen harrastajista tulee tätä nykyä kaupunkialueilta harrastuksen tuodessa kuitenkin maaseudun ja luonnon osaksi suunnistusta harrastavan jokapäiväistä elämää. Uskonkin, että suunnistajat kaupunkilaistaustastaan ja korkeasta koulutustasostaan huolimatta ymmärtävät erinomaisesti elävän maaseudun, luonnon monimuotoisuuden kuin myös maa- ja metsätalouden arvon sekä Suomessa että muissa maissa. Siinä missä Aleksis Kiven Seitsemän veljestä muuttuivat romaanin kuluessa koulua vieroksuvista korven eläjistä yhteiskuntakelpoisiksi yksilöiksi, nykypäivän Jukolan Jussien ja Venlojen kehitystarina on vuosittain juhannusta edeltävänä viikonloppuna päinvastainen.

Jukolan viesti on yksi suomalaisen kesän kohokohdista – sekä suuruutensa että urheilu- ja kulttuuriperinteensä johdosta. Kesäisen viikonloppun kansainvaellus yhdistää paikallaolijat monin eri tavoin. Olipa kyseessä suomalainen tai ulkomailta saapuva suunnistaja, kilpailija, kuntoilija, katsoja tai talkoolainen, Louna-Jukolassa jokainen on voittaja.

Viro vaalien jälkeen

Nyt on parlamenttivaalit käyty molemmilla puolin Suomenlahtea. Suomessa hallitusneuvottelut ovat vielä vaiheessa. Virossa hallitus kasattiin keskusta-oikeistolaisen Reformipuolueen johdolla, kuten jo pitkään on tehty – suurimman puolueen oikeutuksella. Viron hallitukseen tulivat kumppaneiksi Kokoomuksen veljespuolue, ehkä aavistuksen konservatiivisempi Isamaa liit- Res Publica IRL sekä sosiaalidemokraatit. Suomessa taas SDP on hallitusneuvottelujen ulkopuolella.

Yli lahden sosiaalidemokraatteja yhdistää huono menestys vaaleissa. Suomessa ääniä valui Perussuomalaisille, ehkä puheenjohtajan vaihdoskin vaikutti, mutta laskeva trendi oli ollut selkeä jo pitempään. Virossa sotsit, kuten heitä täällä kutsutaan, taisivat kompastua sukupuolineutraaliin avoliittolakiin ja muihinkin vuoden hallitusvastuussa tehtyihin epäsuosittuihin uudistuksiin sekä pienpuolueiden tulemiseen Viron parlamenttiin Riigikogoon Toompealle. Reformipuolue ja SDE olivat siis hallituskumppaneita keväästä 2014 alkaen noin vuoden verran. Nyt Reformipuolue lisäsi hallituspohjaan enemmistön saadakseen myös IRL:n.

Uutta Riigikogussa on kaksi äänikynnyksen ylittänyttä puoluetta – kansallismielinen Kansallinen konservatiivipuolue ja Vapaapuolue, jonka asetta(utu)minen puoluekenttään vaatii vielä hieman aikaa. Uudet puolueet pakottivat laajentamaan hallituspohjan kolmeen, pitkään oli selvitty neljällä Riigikogu-puolueella ja kahden puolueen hallituskoalitioilla. Kolmen puolueen välinen kompromissien hakeminen on tietenkin kahdenkauppaa haasteellisempaa – erityisesti jos hallituspohja on ideologisesti kirjava. Pääministeri Taavi Rõivasta on kuitenkin kuvattu hyväksi neuvottelijaksi ja hän nauttii pääministerinä kansan suosiota.

Miten hallituspohjan laajennus vaikuttaa Viron toimintaan Itämeren alueella? Lopulta ei merkittävästi. Viron jäsenyyttä EU:ssa ja Natossa korostava ulkopoliittinen linja on vakiintunut. Venäjän lisääntynyt aktiivisuus Itämeren alueella ja propagandistinen viestintä eivät politiikan peruselementteihin ole ratkaisevasti vaikuttaneet, toki terävöittäneet painotuksia ja lisänneet turvallisuuskysymysten merkitystä ja julkista debattia. Virossa puolustusmenojen kasvattamiseen on vahva kansallinen tahtotila – niin kuin Suomessakin. Rajaturvallisuuteen panostetaan raivaamalla itäinen maaraja ja aikanaan (toivottavasti) ratifioitava rajasopimus Venäjän kanssa määrittelee maastoon merkittävän rajan tarkasti. EU-kysymyksissä Viro on vahva ja vakaa Itämeren rantavaltio – perusagendojen osalta EU-politiikka jatkuu ja elää ajassa.

Myös Suomen-suhteet tulevat olemaan yhtä aktiiviset ja tärkeässä roolissa kuin ennenkin. Meillä on paljon yhteisiä hankkeita ja yhteisiä tavoitteita. Kymmenettuhannet kansalaisemme asuvat naapurin puolella Suomenlahtea ja miljoonat matkustavat vuosittain sen yli. Jokaisella on asiansa, tarinansa ja tarpeensa. Yhteishankkeiden kuten energian siirtoon, tietojenvaihtoon, kauppasuhteisiin ja muihin kansalaisten sujuvaan arkeen liittyvien hankkeiden edistäminen on jokaisen hallituksen tehtävä, molemmiin puolin lahtea ja riippumatta puoluepohjasta. Toki virolaishallitus toivoisi, että muuttoliike Suomeen hiljenisi ja vaihtaisi suuntaa. Enpä ole ihan varma miten Suomessa enää pärjättäisiin ilman virolaisia...? Ja toisaalta, asuin- ja työpaikan valintaan vaikuttavat niin monet syyt, joihin on hallituspäätöksin vaikea vaikuttaa.

Jäämme jännityksellä odottamaan, millaisia vaikutuksia Suomen hallitusratkaisulla tulee olemaan suomalaisten arkeen. Samalla tavoinhan nämä päätökset tulevat vaikuttamaan Suomessa asuvien virolaisten arkeen.

Suomi elää kaupasta

Maailman seuraavan 10 vuoden talouskasvusta 90 % ennustetaan syntyvän Euroopan ulkopuolella. Hyvästä syystä puhutaankin paljon nousevien talouksien markkinoista. Ei pidä kuitenkaan unohtaa, että kaksi kolmasosa Suomen viennistä suuntautuu Eurooppaan. Lähimarkkinat ja Itämeren alue ovat Suomen tärkeimmät markkina-alueet.

Ei merta edemmäs kalaan

Vaikka idästä puhaltaakin tällä hetkellä viileämpi tuuli, ovat Ruotsi ja Saksa jo pitkään olleet Suomen kolmen tärkeimmän kauppakumppanin joukossa. Myös Norjassa on kasvavia mahdollisuuksia suomalaisyrityksille. Venäjän naapurisuus on käännettävä eduksi myös tulevaisuudessa. Koillisväylän avautumisella on merkittäviä vaikutuksia kauppamerenkululle. Itämeren strateginen merkitys korostuu kasvavien liikennemäärien johdosta. Nesteytetyn maakaasun (LNG) kuljetukset ja terminaalit lisäävät alueen merkitystä energiapoliittisesta näkökulmasta.

Ranskan entinen presidentti Charles de Gaulle totesi aikanaan: kauppapolitiikka on liian tärkeä asia jätettäväksi vain poliitikkojen hoidettavaksi. Yhteisymmärrys avoimen ja aktiivisen kauppapolitiikan merkityksestä on vahva yhteiskunnassamme. Myös poliittisella kentällä, riippumatta siitä mikä hallituskokoonpano on vallassa.

Suomi on riippuvainen ulkomaankaupasta. Tavaroiden ja palveluiden viennin osuus bruttokansantuotteestamme on 40 %. Globaalien arvoketjujen maailmassa protektionismi on erityisen haitallista pienille, avoimille talouksille, kuten Suomelle.

Linjamme on vuosikymmeniä ollut pyrkiä vahvistamaan avointa ja tasapuolista kilpailua kansainvälisillä markkinoilla. Kilpailun tulee perustua yhteisiin pelisääntöihin. Tasapuolisessa kilpailussa maailman johtavaa osaamista tarjoavat yrityksemme kyllä pärjäävät. Siksi kaupan vapauttaminen on meille niin tärkeätä.

Kauppasopimukset pirstysruiskeina

EU:n ja Yhdysvaltojen välisiä kauppaneuvotteluja, lyhyesti TTIP, vastustavat monet samat tahot ja samoilla argumenteilla kuin Suomen EU-jäsenyyttä 20 vuotta sitten. Vastustajat maalailevat uhkakuvia, jossa yhdysvaltalaiset suuryritykset valtaavat Suomen. Se mikä usein sivutetaan, ovat sopimuksen tuomat mahdollisuudet. Suorat kaupalliset hyödyt riippuvat toki lopullisen sopimuksen kunnianhimon tasosta, mutta pirstysruiskeen sopimus hitaan kasvun kanssa kituvien Eurooppaan ja Suomen käsivarteen takuulla antaisi. Näiden suorien taloudellisten etujen lisäksi sopimus tukisi myös kehitystä, jossa eurooppalaiset säädökset voivat muodostaa pohjan globaaleille standardeille. Haittana mainittu lisääntynyt kilpailu voi puolestaan merkitä kuluttajille hyötyjä alentuneiden hintojen muodossa.

Varsinkin pienten ja keskisuurten yritysten vientiä Yhdysvaltoihin hankaloittavat tänä päivänä erilaiset standardit, hyväksymismenettelyt ja rajoitukset julkisissa hankinnoissa. Muutkin esimerkit osoittavat vapaakaupan tuovan taloudellisia hyötyjä. Suomen vienti Etelä-Koreaan on kasvanut yli 31 % EU:n ja Etelä-Korean välisen vapaakauppasopimuksen astuttua voimaan.

Suomi tarvitsee tulevaisuuteen katsovaa ja aktiivista kauppapolitiikkaa.

Itämeren alueen turvallisuusympäristön muutos

Euroopassa soditaan taas, eikä kovin kaukana meistä. Turvallisuuspoliittinen tilanne Euroopassa on Ukrainan sodan myötä kiristynyt. Kehitys on herättänyt huolestuneisuutta myös Itämeren alueen turvallisuustilanteesta. Ukrainan kriisi tekee huolesta oikeutetun, joskaan mitään välitöntä turvallisuusuhkaa ei Itämeren alueella tällä hetkellä ole.

Naton ja Venäjän kosketuspinta on maantieteellisesti siirtynyt Keski-Euroopasta myös Suomen lähialueille. 1990-luvulla Venäjän ja lännen välisten suhteiden oletettiin yleisesti kehittyvän yhteistyön suuntaan. Näin ei käynyt. Venäjän ja Naton välinen jännite lähialueillamme on taas konkreettinen, huomioitava tekijä. Niin ikään on ulkovaltojen sotilaallinen toiminta lähialueillamme taas lisääntynyt.

Venäjäonalueellinen suurvaltajapyrkiivahvistamaan asemaansa globaalina toimijana. Maan poliittinen johto panostaa taloudellisesti asevoimien suorituskykyyn. Puolustusreformia viedään läpi ja harjoitustoiminta on lisääntynyt. Vuodesta 2012 Venäjän asevoimien alusten liikenne Suomenlahden meri- ja ilmatilassa on lähes kolminkertaistunut. On kuitenkin todettava, että kansainvälisten meri- ja ilmapäilylien kapeudesta huolimatta, alueemme loukkaukset eivät ole verrattuna aikaisempiin

vuosiin kuitenkaan lisääntyneet.

Turvallisuuspoliittisen jännitteen lisääntymisen myötä Nato siirtää toiminnan painopistettä aikaisempaa enemmän liittokunnan kollektiivisen puolustuksen kehittämiseen. Välitön toimenpide on Naton harjoitustoiminnan lisääminen Euroopassa, jonka Naton joukkojen vähentäminen Afganistanissa mahdollistaa. Harjoitusteemat keskittyvät taas kollektiivisen puolustuksen tehtäviin. Pidemmällä aikavälillä ja Walesissa syyskuussa 2014 pidetyn huippukokouksensa päätösten mukaisesti, puolustusliitto rakentaa toimintasuunnitelmaa yleisen valmiuden parantamiseksi.

Baltian maiden sotilaspoliittinen merkitys on kasvanut parissa vuosikymmenessä ja kasvaisi edelleen, mikäli Naton ja Venäjän välinen jännite lisääntyisi. Osoituksena valmiudestaan puolustaa Nato-liittolaisiaan Yhdysvallat tiivistää kahdenvälistä yhteistyötään myös naapurimme Viron kanssa.

Suomelle Itämeri on strategisesti keskeisin huoltoreitti. Olemme vahvasti riippuvaisia ulkomaankaupasta ja Itämerellä tapahtuvista merikuljetuksista.

Itämeren alueen turvallisuuspoliittisella kehityksellä on väistämättä vaikutuksia Suomeen. Puolustusvoimien tehtävänä on arvioida jatkuvasti turvallisuusympäristön kehitystä. Muutos Itämeren alueella ei tullut Suomen puolustusvoimille yllätyksenä. Kansalliseen analyysiimme pohjautuen olemme ylläpitäneet alueemme puolustuksen puolustusvoimiemme päätehtävänä. Säilytimme niin ikään yleisen asevelvollisuuden emmekä siirtyneet ammattiarmeijaan, kun siitä 2000-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä laajasti keskusteltiin. Toteutunut kehitys lähialueillamme on osoittanut analyysimme ja ratkaisumme oikeiksi.

Suomi osallistuu omalta osaltaan Itämeren alueen turvallisuuden vakauttamiseen vastaamalla omasta puolustuksestaan, mukaan lukien meri- ja ilmatilansa koskemattomuuden valvonnasta.

Meillä on joka hetkinen kyky alueemme koskemattomuuden valvontaan ja turvaamisen. Reagoimme päättäväisesti kaikkiin ilmatilan ja aluevesien loukkauhkiin. Valmiutemme on tällä hetkellä hyvä, mutta sitä pitää myös vaalia.

Tiivistyvällä sotilaallisella yhteistyöllä Ruotsin kanssa parannamme valtioidemme kykyä ylläpitää ja kehittää tarvittavia sotilaallisia suorituskykyjä. Yhteistyö Ruotsin kanssa ei tuo Suomelle turvallisuustakuita, mutta laajentaa ja monipuolistaa tilannekuvaa sekä antaa mahdollisuuden parempaan ennakkovaroitukseen.

Suomen sotilaallista puolustuskykyä on kehitetty ja ylläpidetty pitkäjänteisesti. Vuoden aikana käyty yhteiskunnallinen keskustelu ja poliittiset päätökset osoittavat että sotilaallisen turvallisuuteen nähdään tarpeelliseksi panostaa myös lähivuosina. Uskottavalla puolustuskyvyllä ja omalla kansallisella varautumisellamme emme pelkästään suojaa kansaamme, vaan luomme samalla vakautta Itämeren alueelle.

Puolustusvoimauudistuksessa syntyi Rannikko- laivasto - Merivoimien laivastovalmiusyhtymä

Puolustusvoimauudistus on päättynyt, puolustusvoimat on uudelleenorganisoitu ja sen toimintatavat on uudistettu. Puolustusvoimauudistuksen osana merivoimien joukko-osastot kokivat muutoksia. Merivoimauudistuksessa suomenkielinen rannikkojoukkokoulutus keskitettiin uuteen Rannikkoprikaatiin. Merivoimien kaikki taistelu- ja apualukset organisoitiin yhteen johtoon, ja samalla syntyi merivoimien laivastoyksiköiden oma joukko – Rannikkolaivasto.

Rannikkolaivaston nimi on historiallinen. Se oli käytössä ensimmäisen kerran vuosina 1928–1944 ja uudelleen 1980–1992. Sotamuseoon aikanaan luovutettu alkuperäinen Rannikkolaivaston joukko-osastolippu on palautettu takaisin käyttöön, ja joukko vaalii vanhoja, hienoja laivastollisia perinteitä.

Merellistä voimaa ja valmiutta

Uusi Rannikkolaivasto on laivastovalmiusyhtymä. Se ylläpitää korkeaa valmiutta alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen, meriliikenteen suojaamiseen ja merellisten hyökkäysten torjuntaan ja kouluttaa sodanajan joukkoja merivoimille. Rannikkolaivaston merellistä suorituskykyä voidaan käyttää muiden viranomaisten tukemiseen ja kansainvälisiin kriisinhallintatehtäviin.

Rannikkolaivasto keskittyy laivastoyksiköiden suorituskykyjen rakentamiseen, ylläpitoon ja käyttöön sekä toimintaan merellä. Laivaston ydintoimintaa ovat liikkuva alueellisen koskemattomuuden valvonta ja turvaaminen, tulenkäyttö merellä, miinantorjunta ja merellinen huolto.

Rannikkolaivasto eroaa muista puolustusvoimien valmiusyhtymistä siinä, että joukko-osastossa on enemmän palkattua henkilöstöä kuin varusmiehiä. Henkilökunnan määrällä mitattuna Rannikkolaivasto on merivoimien suurin joukko-osasto. Ammattisotilaiden suuri osuus johtuu nykyaikaisten taistelualusten teknisyydestä ja monikäyttöisyydestä, joiden oppiminen vie henkilöstöltä paljon aikaa. Ilman asevelvollisia ei kuitenkaan selvitä. Jokaiselle merisotilaille on selkeä tarve ja paikka niin normaali- kuin poikkeusoloissa.

Toinen eroavaisuus moniin muihin puolustusvoimien joukko-osastoihin on se, että Rannikkolaivasto toimii kahdella paikkakunnalla. Tukikohdat sijaitsevat Turun Pansiossa ja Kirkkonummen Upinniemessä. Merialue kuitenkin on kaikille yhteinen. Toiminta-alue alkaa itäiseltä Suomenlahdelta ja päättyy Pohjanlahden perukkaan.

Rannikkolaivasto koostuu komentajasta, esikunnasta ja neljästä laivueesta. Laivaston esikunta toimii Rannikkolaivaston komentajan apuna resurssien hankkimisessa, toiminnan suunnittelussa, tilannekuvan luomisessa ja ylläpidossa sekä operatiivisessa johtamisessa.

4. Miinantorjuntalaivue keskittyy miinanetsintään ja -raivaamiseen sekä näitä tukevaan pohjankartoitukseen ja laivaston sukeltajatoimintaan. Miinantorjunnalla laivue mahdollistaa laivaston muiden yksiköiden toiminnanvapauden merialueella ja suojaa Suomelle tärkeää meriliikennettä.

6. ja 7. Pintatorjuntalaivueiden päätehtävät ovat liikkuva alueellisen koskemattomuuden turvaaminen ja tulenkäyttö merellä. Tulenkäyttöön kuuluvat merimiinoitus ja ohjustulenkäyttö ovat merivoimien keskeiset kivijalat ja merkittävimmät osat suojaus- ja torjuntakykyämme. Lisäksi laivueet ovat hyvätasoisia suorituskykyjä sukellusveneentorjunnassa ja ilmapuolustuksessa.

8. Huoltolaivue edustaa merellistä huoltoa. Ilman merelle ulottuvaa huoltoa eivät muut joukkomme kykene täyttämään tehtäviään. Huoltolaivue huolehtii myös varuskunnan huollosta ja turvallisuudesta sekä merivoimien öljytorjuntavalmiudesta.

Kansainvälistä yhteistyötä

Ruotsin ja Suomen merivoimien yhteistyöllä ja harjoittelulla on pitkät perinteet sekä laivastoyksiköissä että rannikkojääkäriyksiköissä. Yhteistyö on ollut erityisen voimakkaasti julkisuudessa viimeisen vuoden ajan. Merivoimilla on tässä yhteistyössä muutama kärkihanke. Toinen on merivalvontayhteistyö, jossa merivalvontatietoja vaihdetaan Suomen ja Ruotsin merivalvontakeskusten välillä ja toinen on ruotsalais-suomalainen merellinen taisteluryhmä (Swedish-Finnish Naval Task Group). Merellinen taisteluryhmä perustuu molempien maiden merivoimien yhteiseen visioon, jossa kyetään suuremmalla osastolla toimimaan merellä yhteisessä johdossa käyttäen molempien maiden merivoimien eri joukkoja.

Merellinen taisteluryhmä pitää sisällään yhteisen merellisen esikunnan ja johtoaluksen. Lisäksi ryhmään kuuluu tilannekuvan muodostamiseen, meriliikenteen suojaamiseen, pinta-, ilma- ja sukellusveneentorjuntaan kykenevä pintatorjuntaisteluosasto, meriliikenteen suojaamiseen, miinanetsintään, miinanraivaukseen ja raivaajasukeltajatehtäviin kykenevä miinantorjuntataisteluosasto, saaristovalvontaan, suojaamiseen ja rannikkotaisteluihin kykenevän amfibiotaiisteluosaston sekä alusten ja amfibioyksiköiden huoltotehtäviin kykenevä huoltoyksikkö.

Pintataisteluosasto (Surface Task Unit) muodostuu johtoaluksesta, korveteista ja ohjusveneistä. Miinantorjuntataisteluosasto (Mine Counter Measures Task Unit) koostuu johtoaluksesta, miinantorjunta-aluksista ja raivaajasukeltaryhmistä. Amfibiotaiisteluosasto (Amphibious Task Unit) koostuu rannikkojääkäriyksiköistä ja näiden venekalustosta. Huoltoyksikkö (Forward Logistic Site) on joukko, joka järjestää taisteluryhmän tarvitsemat huoltotäydennykset, kunnossapidon ja korjaukset. Siihen kuuluu muun muassa huoltohenkilöstöä, kuljetusveneitä, ajoneuvoja ja varaosia.

Rannikkolaivastolla on merkittävä rooli yhteisen merellisen taisteluryhmän kehittämisessä. Laivasto asettaa taisteluryhmän johtoon joko komentajan tai esikuntapäällikön ja useita esikuntaupseereita Rannikkolaivaston esikunnasta. Taisteluryhmän johtoaluksena on ruotsalainen johtoalus.

Rannikkolaivaston pintatorjuntalaivueista toimintaan osallistuvat Hämeenmaa-luokan miinalaiva pintataisteluosaston johtoaluksena ja 2-3 ohjusvenettä. Laivueet asettavat taisteluosaston johtoon joko komentajan tai esikuntapäällikön sekä useita esikuntaupseereita. Ruotsi asettaa osastoon 2-3 korvettia ja komentajan/esikuntapäällikön ja esikuntaupseereita.

Miinantorjuntataisteluosaston johtoaluksena on ruotsalaisalus. Rannikkolaivaston miinantorjuntalaivueesta taisteluosaston kokoonpanoon kuuluu 1-2 miinantorjunta-alusta ja raivaajasukeltajia. Laivue asettaa taisteluosaston johtoon joko komentajan tai esikuntapäällikön ja useita esikuntaupseereita. Ruotsi asettaa osastoon 2-3 miinantorjunta-alusta ja komentajan/esikuntapäällikön ja esikuntaupseereita.

Amfibiotaiisteluosaston suomalaispanoksesta vastaa Uudenmaan prikaati. Tehtäväjako Suomen ja Ruotsin välillä noudattelee muiden taisteluosastojen toimintatapaa.

Huoltoyksikkö muodostetaan samalla periaatteella. Rannikkolaivaston huoltolaivue asettaa yksikköön vene- ja ajoneuvokalustoa sekä huoltohenkilöstöä yhdessä Rannikkoprikaatin kanssa.

Vuoden 2015 yhteinen pääharjoitus (Finnish-Swedish Exercise 15) Suomen ja Ruotsin merivoimien välillä toteutettiin toukokuussa. Tässä harjoituksessa taisteluryhmän, miinantorjuntataisteluosaston ja huoltoyksiköiden johdossa oli suomalainen upseeri. Pintataisteluosastoa johti ruotsalainen upseeri ja harjoitukseen osallistui yhteensä 16 alusta. Amfibiotaiisteluosasto ei ollut mukana tällä kertaa. Harjoituksen lopputuloksena voidaan todeta olevamme oikealla tiellä: suorituskykymme, osaamisemme ja yhteistoimintakykymme paranivat.

Uusien alusten tarve

Vuosikymmenien ajan usko eurooppalaiseen pysyvään rauhatilaan on heijastunut siihen, että perinteistä sotilaallista uhkaa on Suomessa väheksytty. Toimintaympäristössämme on kuitenkin nähtävissä muutos. Lähialueellamme harjoitustoiminta on kiihtynyt voimakkaasti niin maalla, merellä kuin ilmassakin. Kuten olemme Ukrainan kehityksestä nähneet, tilanne rauhasta kriisiin voi muuttua nopeasti ja perinteiset, sotilaalliset uhkakuvat pitävät pintansa ja niihin pitää tulla varautua.

Tätä varten Suomen tulee jatkossakin huolehtia omasta puolustuskyvystään ja ylläpidettävä riittävää valmiutta. Tässä Rannikkolaivastolla on oma tärkeä roolinsa osana merivoimia.

Puolustuskyvyn ylläpidon kannalta laivaston vanheneva aluskalusto aiheuttaa vakavan haasteen ensi vuosikymmenen alkupuolelle, kun merkittävä osa nykyisestä taistelualuskalustosta poistuu tai on jo poistunut käytöstä. Tältä osin nyt suunniteltavana olevan Laivue 2020 -hankkeen rahoituksen varmistaminen ja toteutuminen on tulevaisuutemme kannalta erittäin kriittinen.

Rannikkolaivaston tavoitteena on olla nyt ja tulevaisuudessa merivoimien merimiinoituksen, ohjustulenkäytön, miinantorjunnan ja merellisen huollon valtakunnallisesti ja kansainvälisesti arvostettu erityisosaja. Laivasto haluaa olla korkean valmiuden tehokas merellinen toimija kaikissa turvallisuustilanteissa.

Sofi Oksasen kyyhkysset pelmahtivat Riikaan ja Tarttoon

Sofi Oksasen Kun kyyhkysset katosivat -romaanin käännös kuului latvialaisen kirjakevään suomalaistapauksiin. Se sai yhtä kiinnostuneen vastaanoton ja viritti yhtä vilkasta keskustelua kuin Oksasen Viro-aiheisen romaanisarjan edellisetkin osat: Stalinin lehmät ja Puhdistus.

Puhdistus tunnetaan Latviassa hyvin myös Jaunais Rigas Teatrisin eli Riian Uuden Teatterin vaikuttavana ja yhä ohjelmistoon kuuluvana näyttämötulkintana, joka sai romaanin eräiden motiivien takia nimen Muša (Kärpänen). Sekin osoittaa, että Oksasen tekstien tiukoista Viro-kytköksistä huolimatta niiden sisältö ja toteutus puhuttelevat yhtä lailla Latviassa ja Liettuassa.

Kuopion kaupunginteatteriin valmistuu vuoden 2016 alussa Sofi Oksasen näytelmä Kun kyyhkysset katosivat. Esityksen ohjaa virolaisen teatterin kärkinimiin kuuluva Priit Pedajas. Ennakkotiedot lupaavat omanlaistaan tulkintaa, joka ei toista tähänastisia Oksas-esityksiä.

Suomalainen kantaesitys nähtiin Kansallisteatterissa marraskuussa 2013. Toinenkin tulkinta ehti valmistua jo ennen Kuopion esitystä, sillä helmikuun viimeisenä päivänä 2015 nähtiin legendaarisen Vanemuine-teatterin suurella näyttämöllä Tartossa virolainen kantaesitys.

Tiit Palun ohjauksessa Kui tuvid kadusid toteutuu voimaperäisenä petoksen kierteenä. Keskushenkilö Edgar antautuu sekä saksalaisten että neuvostoliittolaisten miehittäjien apuriksi ja välikappaleeksi. Hän on propagandakoneistojen uhri ja omien valheidensa vanki, joka toiminnallaan moninkertaistaa totalitaarisen vallankäytön seuraukset.

Kun näytelmä tutkii yksilön täydellistä antautumista totalitarismin ehtoihin, teatteritulkinta toteutuu kuin luonnostaan äärimmäisyyksien taiteena: viiltävien kärjistysten ja ankarien pelkistysten sarjana. Vanemuine-teatterin esitys on suorasukainen, luja ja väkevä; kaunistelulle tai asioiden pehmentämiselle ei jää sijaa.

Oksasen tuotannolle tyypillinen aikatasojen vaihtelu ja lomittaminen on tässä näytelmässä saanut väistyä kronologian tieltä. Kuva Edgarin totaalisen itsekkäistä ja häikäilemättömistä ratkaisuista piiryy entistäkin kireämpänä. Valhe seuraa toistaan; tyydytyksen tuo vain petosten toteutuminen. Kun on tarvis, Edgar pystyy jopa kääntämään omat tekonsa ikään kuin jonkun toisen tekemiksi.

Palun dramaturgia käyttää sekä romaanin että näytelmätekstin aineksia. Syntyy nelikenttä, jossa hahmottuu koko autoritaarinen systeemi monenlaisine vaikutuksineen. Pelko hallitsee niin Edgaria kuin hänen puolisoaan, herkkää Juuditia. Juudit yrittää tasapainotella epäonnistuneen avioliittonsa ja natsisuhteidensa välillä, mutta hänen kohtalonsa on rankkaakin rankempi.

Perusasetelmat toistuvat neuvostokomentoa edustavassa kapteeni Porkovissa. Juuri Porkov esittää Edgarille toimeksiannon propagandafilmiä, jonka Vanemuine-teatteri on myös toteuttanut; siinä esiintyvät kärjistyneinä koko valheellisen koneiston järkyttävimmät väitteet.

Vaikka Kun kyyhkysset katosivat on lähtökohdiltaan ja aineistoltaan kiinteästi sidoksissa Viron poliittiseen historiaan, sen sisältö ja ydinpiirteet yleistyvät sängen helposti: kysymys on minkä tahansa totalitaristisen järjestelmän poliittisesta todellisuudesta ja sen vaikutuksista yksilöiden elämään. Rinnastuskohteet Venäjän nykyiseen aggressioon Itä-Ukrainassa ovat päivänselviä. Siksi on entistäkin jännittävämpää seurata, millaiseksi muotoutuvat näytelmän seuraavat toteutukset.

Ovet auki yrityksille

Suomessa on tullut mantraksi hokea, että yritysten tulee kansainvälistyä ja luoda kasvua. Siten saadaan lisää työpaikkoja, kansainvälistyminen muuttuu jokapäiväisemmäksi ja alueiden tulot kasvavat. Osa tavoitetta tukevista toimenpiteistä luo kuitenkin esteitä. Otetaanpa esimerkiksi Venäjä.

Elinkeinoyhteistyö on normaalia toimintaa Venäjän kanssa. Molemmissa maissa toimitaan maan tavalla arvostaen toinen toistemme toimintatapoja. Konkarit ovat jo tottuneet, että yhteistä taivaltamme rytmittää 7–10 vuoden välein ylös- tai alaspäin koukkaaminen.

Kansainvälistyminen ja kansainvälinen kauppa ovat yrityksille investointeja. Luin jokin aika sitten artikkelin erään mantereen yrityksille tarjoamista mahdollisuuksista. Yritin tapani mukaan saada tekstistä koottua konkretiaa, jota voisin jakaa yrityksille eteenpäin. Tulokseksi jäi tuttuun tapaan muutama rivi, joilla ei kannattanut yrityksiä vaivata. Jotta mahdollisuudet avautuvat yrityksille paremmin, tarvitaan mahdollisuuksien avaamista konkretiatasolla.

Kansainvälisen toiminnan pitäisi olla hyväksyttyä ja kaikille avointa. Monet suhtautuvat Venäjään tällä hetkellä negatiivisesti yleisen asenneilmapiirin mukaisesti. Jälleen kerran monet yritykset ja organisaatiot vaikkenevat Venäjä-aktiiviteeteistaan ja onnistumisistaan, sillä eivät halua ristikseen siitä aiheutuvaa polemiikkaa. Usein kummastuttaa, miksi asenneilmapiirin negatiiviseen vaikutukseen ei puututa vahvemmin. Kansainvälistymisen edistäminen on yksi monien kuntien, kaupunkien ja valtion tavoitteista. Mitä pahaa tapahtuisi, jos kannustaisit kansainvälistymistä?

Investointeja tehdään, yrityksiä liikkuu molempiin suuntiin

Meillä on vain karkeita arvioita Suomen ja Venäjän välistä kauppaa tekevästä yrityksistä ja Suomeen tai Venäjälle etabloituneista. Pari vuotta sitten puhuttiin reilusta tuhannesta Venäjälle sijoittautuneesta suomalaisyrityksestä, reilusta kahdesta tuhannesta Suomeen etabloituneesta venäläisyrityksestä ja tuhansista maiden välistä kauppaa tekevästä suomalaisista ja venäläisistä yrityksistä. Jotta toiminta saataisiin näkyväksi, tarvittaisiin positiivista tiedottamista. Edelleenkin on ulkomaankauppaa aloittavia sekä pitkään kauppaa tehneitä yrityksiä.

Nyt sanktioiden jälkeinen hämmennys alkaa hellittää. Toisilla se kesti muutamia kuukausia, toisilla pidempään ennen kuin päästiin takaisin kiinni normaalimpaan arkeen. Nyt amerikkalaisten paluu takaisin Venäjälle antaa indikaatiota tilanteen muuttumisesta, ainakin kesäkuun puolivälissä tätä kirjoittaessani.

Venäjän-kaupan kevään barometritutkimus todisti tätä samaa. Se kokosi suomalaisten Venäjän-kauppaa tekevien yritysten näkemyksiä. Haastatteluja tehtiin 300. Enemmistö vastaajista ei ollut kokenut suoria vaikutuksia Venäjä-pakotteista, epäsuoria oli yli 80 %:lla. Yli kolmannes yrityksistä reagoi tilanteeseen lisäten markkinointia, vahvistaen myyntiä ja avaamalla uusia toimipisteitä Venäjällä. Investoinnit Venäjälle jatkuivat ja suurin osa sai tilauksia edelleen, jopa runsaasti.

Kilpailukyky nousee verkostoitumalla ja yhteistyöllä

Yritysten kilpailukyky nousee verkottumalla ja yhteistyöllä, niin myös Suomen alueiden. Muun muassa yrityksille Venäjän-kaupan palveluja tarjoavat julkiset toimijat ovat verkostoituneet Suomessa ja monilla on myös laajat verkostot Venäjällä yritysten hyväksi. Myös venäläiset yritykset pääsevät näitä reittejä myöten Suomeen. Hyvät käytännöt jalkautuvat yhteistyön tuloksena ja uusia avauksia syntyy. Esimerkkinä voi mainita Pietarissa 21.–22.10. järjestettävän Turun päivien Business to Business –tapahtuman. Turun ja Pietarin kaupungit järjestävät sen yhteistyössä paikallisten ja valtakunnallisten yrityspalveluja tarjoavien toimijoiden kanssa. Yrityksille tapahtuma tarjoaa muun muassa vuoden merkittävimmän, suomalaiset ja venäläiset yritykset sekä liike-elämän päättäjät yhteen kokoavan BusinessFoorumin, verkostoitumista, uutta tietoa sekä mahdollisuuden uusien asiakkaiden ja liikeyhteyksien löytymiseen.

Itämeri - vakoilun valtameri

Itämeri on taloudellisesti, ympäristöllisesti, kulttuurisesti ja, jälleen kerran, myös sotilaallisesti merkittävä alue. Sen kahdeksan rantavaltiota ovat tehneet erilaisia ratkaisuja omien intressiensä edistämiseksi. Joskus omien tai yhteisten etujen ajaminen edellyttää mahdollisimman hyvää informaatiota muiden aikeista ja kyvyistä. Aina tuota tietoa ei kuitenkaan hyvántahoisesti naapureille jaeta, vaan se pitää kaivaa esille. ”Tieto luo valtaa ja arvoa, joita tiedon menettäminen puolestaan heikentää.”

Ei riitä, että näkee – pitää ymmärtää

Itämeri on pienuudestaan johtuen helposti valvottavissa. Varsinkin, jos rantavaltiot yhdistävät eri sensoreilla saamansa tiedot, ilma- ja meriliikenteen tilannekuva on pidettävissä ainakin suhteellisen hyvänä. Mahdolliset tuntemattomat kohteet käydään tunnistamassa aluksilla tai lentokoneilla. Näin saatu kokonaiskuva pyritään arvioimaan – mitä kukakin haluaa ja miksi?

Siviili liikenteen osalta arvio on yleensä helppo tehdä. Rahtialus on matkalla lastaus satamasta purkusatamaan, ja lastin voi yleensä olettaa olevan sitä, mitä rahtikirjoissa todetaan. Tähänkin on tietysti poikkeuksia, joten Tullin rikostiedustelu yksikkö ja viranomaisyhteistyö ovat tarpeellisia kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Yhdessä viranomaisilla on pääsy moniin rekistereihin ja valvontatietoihin, joiden informaatiota yhdistämällä rikolliset voidaan paljastaa.

Sotilaallisen toiminnan päämäärien arviointi on joskus huomattavasti haastavampaa. Useimpien harjoitusten tavoitteet ja toteutus kerrotaan avoimesti jo kuukausia ennen varsinaista toimintaa. Viime aikoina Itämerellä on kuitenkin yleistynyt harjoittelu, josta tietoa on jaettu äärimmäisen niukasti. Siihen on liittynyt vilkasta ilma- ja meritoimintaa. Mitä toinen valtio tarkoittaa lennättäessään pommikoneita hyvin lähelle toisen alueita? Miksi koneiden transponderit ovat olleet pois päältä? Tällaisiin kysymyksiin vastaaminen on huomattavan vaikeata ja vastausten julkistaminen joissakin tapauksissa valtioiden välisiä suhteita kiristävää.

On kuitenkin selvää, että pelkkä näkeminen ei riitä. Nähty – ja arvioitu näkymätön – on punnittava huolellisesti. Sen työn tekeminen edellyttää usein aiheeseen ja alueeseen perehtynyttä tutkijaa, joka kykenee yhdistämään pisteet toisiinsa. Valitettavasti mitä useamman pisteen paikka joudutaan arvioimaan, sitä epävarmempi on loppukuva. Silloin jopa valtioiden välisten väärinymmärrysten riski kasvaa. Pahimmillaan sellainen voisi johtaa aseiden käyttöön.

Onko se Venäjä?

Ruotsin turvallisuuspoliisin pääjohtaja Anders Thornberg totesi: ”Suurin tiedustelu-uhka Ruotsia vastaan on Venäjä, ja Venäjän Ruotsiin kohdistuva vakoilu on kattavampaa kuin yleisesti tunnetaan”. Hän sanoi myös, että noin kymmenen maata harjoittaa laitonta tiedustelua Ruotsissa ja Ruotsia vastaan. Maat keräävät tietoa Ruotsin politiikasta, EU-yhteistyöstä, tekniikasta, tieteestä, puolustuksesta tai pakolaisista. Lisäksi valtiolliset toimijat koettavat vaikuttaa poliittisiin päätöksiin.

Myös Suomi on kohde. Ulkomaisten tiedustelupalveluiden tiedustelutoiminta Suomessa on palannut aktiivisuudeltaan kylmän sodan tasolle. Suojelupoliisin mukaan Suomi kiinnostaa erityisesti Venäjää. Tiedustelun kohteina ovat varsinkin turvallisuuspolitiikka, energiapolitiikka, teknologiateollisuus, Suomen EU- ja Nato -suhteet, kauppapolitiikka ja turvallisuusviranomaiset. Venäjän lisäksi kaikilla muillakin mailla on tutkijoita, jotka pyrkivät yhdistämään aiemmin mainitut näkymättömät pisteet. Pisteiden kaivamisessa auttaa eniten tietysti ”harmiton hölmö”, joka jakaa salaisuutensa väärälle henkilölle. Joissakin tapauksissa riittää, että kysytään. Joskus tarvitaan järeämpiä keinoja. Siksi Suomessakin ollaan valmistelemaan tiedustelulakia, joka sallisi suojelupoliisille ja puolustusvoimille täysmittaisen ihmisten ja tietoteknisen vakoilun ulkomailla.

Suomessa sotilastiedustelusta vastaa Pääesikunta ja sen alainen Puolustusvoimien tiedustelulaitos. Sen vastuulla on mm. sotilasstrategisen sekä lähialueen tilanteen seuranta ja arviointi. Siinä missä esimerkiksi Ukrainan sodan seurausten arviointi edustaa kenties ensin mainittua, Itämeren alueen valtioiden tarkastelu on jälkimmäistä. Valtakunnan ja puolustusvoimien johto tarvitsee luotettavaa tietoa tapahtumista, niiden syistä ja todennäköisistä seurauksista. Se tarkoittaa sitä, että Suomikin ”vakoilee” – siinä missä kaikki muutkin. Ei tosin ainakaan vielä omalla satelliitilla, kuten Ruotsi aikoo tehdä. Itämeri on suuren merkityksensä vuoksi vakoilun valtameri.

Karjalan kansainvälinen kaupunki rakennettiin uudelleen - virtuaalisesti

”Muistan puiston kauneimman...”

Rakennustekniikan opiskelijat ovat 3D-mallintaneet suomalaista Viipuria sellaisena kuin se historiatiedon mukaan oli 2.9.1939 kello 10.30.

Monialainen VirtuaaliViipuri-projekti on yksi Tampereen ammattikorkeakoulun yhteistyöprojektien helmistä. Se on ollut käynnissä jo yli kymmenen vuoden ajan – ja kehittää uutta katsottavaa edelleen. Kansainväliseen ja monipuoliseen Viipurin kaupunkiin voi tutustua virtuaalisesti osoitteessa virtuaaliviipuri.tamk.fi.

VirtuaaliViipuri-sivuston rakenne on käyttäjäystävällinen. Havainnolliselta ja dynaamiselta kartalta löytyy satoja mallinnettuja rakennuksia ja näihin liittyvää historiallista tietoa. VirtuaaliViipurista löytyvät mm. kaikki vuonna 1939 kaupungissa toimineet suomalaiset yritykset osoitetietoineen ja puhelinnumeroineen. Myös Viipurin rakennukset suunnitelleet arkkitehdit rakennuksineen on esitelty.

Mallinnuskuvia vanhasta Viipurista on esillä noin 1500. Lisäksi sivuilla on noin 60 virtuaalivideota ja useita panoraamoja. Projektin aikana on tallennettu myös 1400 piirustusta digitaaliseen muotoon.

Kaiken tämän tiedon takana on Suomen paras Viipuri-asiantuntija, intendentti Juha Lankinen. Hänen hallussaan olevien dokumenttien, piirustusten ja valokuvien avulla on tehty kaupungin pienoismalli, joka sijaitsee Etelä-Karjalan museossa Lappeenrannassa. 3D-mallinnustyössä on käytetty apuna tätä pienoismallia, jonka TAMKin elokuvakuvaajaopiskelijat ilmakuvasivat ja johon tehtiin äänimaisema.

”Viipurissa puhuttiin aikanaan suomea, ruotsia, saksaa venäjää ja ranskaa. Ja vilkkaasti.”

Sivusto, kuten vanha Viipurikin, on kansainvälinen. Kielivaihtoehtoja sivuston käyttäjille on suomenkielen lisäksi kolmelta kielelta. Sivuston infrastruktuurin ja rakennustietojen tekstikäännökset ovat tehneet TAMKin vaihto-opiskelijat, harjoittelijat ja yhteistyökumppanit.

Viipurin keltainen raitiovaunu Suomen Pankin edustalla, Torkkelinkadulla, VirtuaaliViipurissa

Projektina VirtuaaliViipuri on monialainen. Siihen on osallistunut tähän mennessä noin 120 TAMKin eri koulutusalojen opiskelijaa. Rakennustekniikan opiskelijat ovat tehneet mallinnustyötä, joka on heille ammatillisesti tärkeää osaamista. Ohjatussa harjoittelussa projektin parissa työskennelleet insinööriopiskelijat ovat työllistyneet hyvin valmistuttuaan ja työelämässä heidän 3D-osaamista on pidetty korkeatasoisena. Tietojenkäsittelyn opiskelijat ovat kehittäneet projektin verkkosivujen toiminnallisuutta, taiteen ja viestinnän opiskelijat sivuston kuva- ja äänimailmaa, ja ulkomaalaiset vaihto-opiskelijat ovat tehneet arvokasta käännoistyötä.

VirtuaaliViipuri-projekti alkoi vuonna 2003, ja mallinnuksia ja visualisointia kehitetään edelleen resurssien puitteissa. Visualisointi on erityisesti syksyllä 2014 aloittaneiden rakennusarkkitehtioiskelijoiden ammatillista perusosaamista, joten VirtuaaliViipuri on heille erittäin hyvä oppimisolusta. Lisäksi tällä hetkellä selvitetään mm. mahdollisuutta virtuaaliseen liikkumiseen kaupungilla. Sivuston tietosisältöjä täydennetään ja kehitetään edelleen. VirtuaaliViipurista on tehty myös digitaaliset kirjat kolmelle kielelle; suomeksi, englanniksi ja venäjäksi.

Itämeren alue kybernormiston suunnannäyttäjäksi

Digitaalinen turvallisuus, kyberturvallisuus, on tänä päivänä erottamaton osa valtioiden ulko- ja turvallisuus- sekä yhteiskuntapolitiikkaa. Kyse on toimintaympäristöstä, jossa valtioilla ja yrityksillä on mahdollisuus saavuttaa strategisen tason voittoja – tai tappioita. Kyse ei ole vallankumouksellisesta asiasta sodankäynnissä tai maailmanpolitiikassa, vaan informaatioyhteiskuntien ja teknologian mukanaantumasta evoluutiosta, jonka kiihtyvän kehitysvaiheen keskellä nyt elämme.

Digitaalista toimintaympäristöä on kuvattu ”villiksi läneksi”, jossa ei ole yhteisesti sovittuja pelisääntöjä. Vaikka etenkin kyberrikollisuuden torjunnassa valtiot ovat viime vuosina tiivistäneet yhteistyötään, on edelleen avoin kysymys se, mitä valtiot pitävät yhteisesti sovittuina suotavina tai kiellettävinä toimintoina digitaalisessa toimintaympäristössä. Samanaikaisesti voidaan puhua kyberasevarustelukilvasta, jossa valtiot panostavat mittavia resursseja erilaisten kyberkyvykkyyksien tuottamiseen.

Kybervakoiluun liittyvät syytökset kovenevat maailmalla, sillä kriittisen tiedon varastamisella valtio voi oleellisesti menettää kilpailukykyään ja turvallisuus heikentyä. Esimerkiksi maailman kahden talousmahdin, Yhdysvaltojen ja Kiinan, keskinäisiä välejä molemminpuoliset kybervakoilusyytökset hiertävät merkittäväällä tavalla.

Kybertoimintaympäristössä tehtävät erilaiset ”aktiviteetit” osaltaan myös hämärtävät sodan ja rauhan (ja monen muunkin dikotomian) rajoja. Miten vakavaan tietomurtoon tulisi vastata ja miten kyetä jäljittämään sen tekijä? Entä miten suhtautua laajamittaiseen valtiolliseen informaatiovaikuttamiseen tai miten tulisi suhtautua valtioihin, jotka ulkoistavat kyberhyökkäyksiään kyberrikollisille tai hallitukselle myötämielisille hakkeriryhmille? Toisaalta trendinä vaikuttaa olevan kyberkeinojen olemassaolon vaikuttavuus myös kynnyksen madaltumiseen siirtyä diplomatian tieltä kohti konkreettisempia painostustoimia. Puheiden ja aseiden väliin on ilmestynyt uusi ulottuvuus, josta ei välttämättä jää edes kiinni.

Kybermaailman kansainvälisistä ”code of conduct” -säännöistä on puhuttu jo pitkään. Erilaisia yritelmiä säännösten luomiseen esimerkiksi Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä tai Kiinan ja Venäjän YK:lle toimittamien ehdotusten muodossa on monia. Ne eivät kuitenkaan ole johtaneet tavoiteltaviin lopputuloksiin. Keskeisimpänä syynä ovat valtioiden eriävät valtopoliittiset tavoitteet.

Digitalisuuden tunkeutuessa yhä voimallisimmin yhteiskuntien, yrityselämän ja ihmisten arkipäivän toimintoihin, on tärkeää, että myös digitaaliseen toimintaympäristöön saadaan luotua globaalisti jaettu normisto. ”Vallaton” kyberkykyjen käyttö saattaa eskaloitua järeämpien aseiden käyttöön, kun toiminnan tuomittavuuden rajoja ei ole asetettu. Yksityiskohtaisen säännösten aikaansaaminen lienee liian kunnianhimoinen ja teknologian nopean kehityksen takia lähes mahdoton tavoite, mutta yhteistä normistoa tulee tavoitella. Maailman valtioiden kokoaminen samaan pöytään tätä normistoa luomaan on osoittautunut vaikeaksi tehtäväksi, joten pienempi alueellinen valtiojoukko voisi näyttää esimerkkiä. Tässä Itämeren alue voi toimia muulle maailmalle suunnannäyttäjänä.

Itämeren alueella on useita valtioita, jotka tunnetaan sekä digitaalisista innovaatioistaan että kyvykkyydestä toimia siltanrakentajana kansainvälisissä ongelmatilanteissa. Viron presidentti Toomas Hendrik Ilves on näkyvimpiä digitaalisten ratkaisujen ja kyberturvallisuuden puolestapuhujia maailmassa, mutta arvostettuja ihmisiä löytyy myös muun muassa Ruotsista, Suomesta ja Puolasta. On vaikeaa löytää maailmasta toista sellaista valtioiden ryhmittymää, jolla olisi samanlaiset valmiudet toimia suunnannäyttäjänä näin tärkeässä maailmanpoliittisessa asiassa.

Itämeren alueen valtioiden tulisi ottaa aktiivinen rooli ja luoda yhdessä digitaalinen normisto, jota ne keskinäisesti sitoutuisivat noudattamaan. Normiston luominen ja sen noudattaminen Itämeren valtioiden kesken toimisi samalla ”koenäyttämönä” normiston käytännön soveltamiselle. Tärkeintä olisi kuitenkin esimerkki muulle maailmalle siitä, miten rajattu valtioiden joukko kykenee sopimaan yhteisistä pelisäännöistä digitaalisessa toimintaympäristössä.

Verkosto, tutkimus ja poikkitieteellisyys meriteollisuuden vahvuuksina

Suomen meriteollisuus elää vahvassa nousussa. Telakat ovat viime kuukausina saaneet tilauksia, jotka työllistävät laivanrakentajat vuosiksi eteenpäin. Laivatilausten merkitys on kuitenkin huomattavasti suurempi telakoiden ulkopuolella, sillä 80 prosenttia aluksista rakennetaan verkostoyrityksissä. Verkoston yritykset tekevät valtaosan aluksen suunnittelusta, toimittavat niihin tarvittavat laivalaitteet ja koodaavat tarvittavat ohjelmat.

Suomen meriteollisuuden yritysten tilauskannat ovat vahvat. Propulsiolaitteet, dieselkoneet ja turvallisuus- sekä insinööriosaaaminen käyvät kaupaksi monen muun huipputeknologian tuotteen ja palvelun ohella. Erityisen vahvoja sektoreita suomalaisille ovat ympäristöteknologia ja energiatehokkuus. Kauppoja syntyy ympäri maailmaa, Aasiassa, Amerikassa ja Euroopassa. Suomen meriteollisuuden 6 miljardin euron vuosittaisen liikevaihdon tekijöinä ovat sekä monet pk-yritykset että isot toimijat. Telakoiden osuus tuosta nousee lähivuosina miljardiin.

Myötätuuli on näkynyt myös telakoiden tilauskirjoista. Meyer Turun telakka ilmoitti uusista, suurista tilauksista lähes kerran kuukaudessa viime keväänä. Vastaavasti Arctechin Helsingin telakalla arktisille alueille suunniteltuja aluksia rakennetaan nopeassa tahdissa.

Meriklusterissa on käynnissä ennätysmäinen määrä hyviä kehitysprojekteja. Viranomaisetkin ovat vahvalla panoksella tukemassa näitä projekteja. Julkista valtaa on syytä kiittää aktiivisesta osallisuudesta telakoiden omistusjärjestelyjen kättilöinnissä sekä monista alaa edistävästä hankkeista. Työ- ja elinkeinoministeriöllä, TEMillä, on meneillään Meriteollisuuden toimintaympäristön kehittämishjelma, TEM-Meri. Ohjelman tarkoituksena on muun muassa luoda edellytyksiä kilpailukyvyyn nostamiselle, rakentaa tutkimusyhteistyötä ja kehittää uusia tuotteita ja liiketoimintamalleja. Ohjelmassa on käynnissä kymmenen projektia.

Toinen merkittävä julkisesti rahoitettu kehitysohjelma on Tekesin Arktiset meret -ohjelma, josta on jo nyt kanavoitu merkittävästi varoja meriteollisuushankkeiden edistämiseksi. Mielenkiintoinen on myös FIMECC Rebus ja Tekes RECO -hankkeiden rahoituksella toteutettu Meriklusterin tilannekatsaus, raportti joka sisältää liiketoiminnallisia ja politiikkasuosituksia kaikille klusterin toimialueille.

Meriteollisuusyritysten kannattaa olla aktiivisia tällaisissa tutkimushankkeissa, sillä niiden tuomat innovaatiot pitävät Suomen meriteollisuuden osaamisen huipputasolla. LNG-käyttöinen Viking Grace -matkustaja-alus toimii hyvänä esimerkkinä: sen ympärille alettiin luoda ympäristökonsepteja. Myöhemmin on vesille laskettu LNG:llä kulkeva vartioalus ja Helsingissä on rakenteilla LNG-käyttöinen jäänmurtajakin. Nyt on tilauksessa jo suuret LNG-käyttöiset risteilijät Carnival-ryhmälle. Hieman vastaavalla tavalla syntyi tämän päivän suurmenestys Azipod, joka toteutettiin Nesteen, VTT, Wärtsilän ja ABB:n yhteistyöllä ja tinkimättömillä tutkimus- ja kehityshankkeilla.

Eräs merkittävä kilpailuetu Suomen meriteollisuudelle on poikkitieteellisyys. Meriteollisuudessa on mukana maailman johtavia yrityksiä kuten hissivalmistaja Kone, nostokonevalmistaja Konecranes, meridieselvalmistaja Wärtsilä, ohjelmistovalmistaja NAPA sekä vaikkapa suunnittelutoimisto Foreship. Tällaisten huippuluokan yritysten toiminnan yhdistämisestä syntyy meriklusterin voima. Tosin nämä yritykset pärjäävät kyllä itsenäisestikin globaaleilla kilpailluilla markkinoilla.

Meriteollisuuden tulee ottaa tosissaan myös digivallankumous. Big Datan mahdollisuudet ovat mittaamattomat. Big Data yhdistää tietoja eri toimijoiden lähteistä siten, että lopputulos hyödyttää kaikkia osapuolia ja avaa ennennäkemättömiä mahdollisuuksia.

Suomella on loistavat lähtökohdat Big Datan kehittämiseen, sillä maassamme on maailmanluokan tiedonsiirron osaamista ja asiantuntemusta myös kommunikaatiossa. Poikkitieteellisyys muodostaa tässäkin ylivertaisen osaamisen.

Meriteollisuuden menestys pohjautuu innovaatioihin, maailmanluokan osaamiseen ja kilpailukykyisempiin tuotteisiin kuin muilla mailla on. Samalla kustannukset on muistettava pitää kurissa. Ilman kustannuskilpailukykyä ja kilpailukykyistä hintaa ei kannattavia kauppvoja tehdä globaaleilla markkinoilla.

Pohjoismaista yhteistyötä tarvitaan myös pakolaiskriisin hoidossa

Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan konfliktit, köyhyys, ihmisoikeusloukkaukset ja yleinen näköalattomuus ovat saaneet aikaan historiallisen suuren siirtolaisuuden aallon Eurooppaan. Tulijoita on niin paljon, että voidaan jo melkein puhua kansainvaelluksesta. Tämän aallon laineet ovat lyöneet Välimereltä Itämeren maihin asti. Ihmiset saapuvat Eurooppaan laittomia reittejä turvautuen ihmissalakuljettajiin ja vaarantavat henkensä. Hädänalaisia ihmisiä on autettava, mutta laitton maahantulo on saatava kuriin.

Isännöin syyskuussa yhteispohjoismaista maahanmuutosta ja turvapaikka-asioista vastaavien ministereiden kokousta Brysselissä. Toin kollegoideni tietoon erityisesti Suomen huolen Tanskan ja Ruotsin kautta Pohjois-Suomeen matkustavien rekisteröimättömien turvapaikanhakijoiden määrästä. Totesimme yhdessä, että Dublin-järjestelmä ei nykytilanteessa toimi, koska turvapaikanhakijoita ei rekisteröidä, kun he saapuvat EU:n alueelle. Dublin-järjestelmän mukaan turvapaikanhakija rekisteröidään siinä EU-maassa, johon hän ensiksi saapuu. Koska maahanmuuttopaine Kreikassa ja Italiassa on ollut jo pidemmän aikaa aivan poikkeuksellinen, maat eivät ole rekisteröineet saapuvia ihmisiä vaan päästäneet heidät siirtymään maasta pois. Dublin-järjestelmä on yksi koko yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän kulmakivistä. Jos se ei toimi, ei toimi myöskään ihmisten vapaan liikkumisen takaava Schengen-järjestelmä.

Pohjoismaat pyrkivät yhdessä vaikuttamaan pakolaisten lähtömaissa tukemalla YK:n pakolaisjärjestö UNHCR:n toimintaa, osallistumalla kiintiöpakolaisten uudelleensijoittamiseen ja pyrkimällä löytämään laillisia väyliä saapua Eurooppaan. Kahdenvälinen yhteistyö Pohjoismaiden välillä on erittäin tärkeää, samoin yhteistyö Pohjoismaiden kesken ja vaikuttaminen yhdessä EU:ssa.

Yhteisten toimien merkitystä ei voi liikaa korostaa. Kyse on niin moniulotteisesta haasteesta, ettei sitä voi ratkaista yksittäisten EU-maiden kansallisilla toimilla. Suomen kannattaa olla luomassa yhteisiä, kestäviä eurooppalaisia ratkaisuja jo oman etunsa vuoksi. Tornioon perustettu järjestelykeskus on saanut laittoman maahantulon hallintaan. Vastaavat kesukset tulisi saada toimintaan Kreikassa ja Italiassa. Jos se ei onnistu, on harkittava rajatarkastusten palauttamista kaikissa EU-maissa.

Ruotsista on tullut Tornion kautta Suomeen viime aikoina paljon erityisesti irakilaisia turvapaikanhakijoita. Ainakin osittain tämä johtuu siitä, että Suomi on suhtautunut muita Pohjoismaita myöntämielisemmin esimerkiksi Bagdadin alueelta tuleviin turvapaikanhakijoihin. Tästä syystä Suomi tulee kiristämään irakilaisten turvapaikkaehtoja muiden Pohjoismaiden tasolle.

Vaikka näin suuri määrä turvapaikanhakijoita lyhyessä ajassa venyttää järjestelmämme kantokyvyn ääri rajoille, uskon että pidemmällä aikavälillä Suomi myös hyötyy kasvavasta maahanmuutosta. Vaikka työttömyys onkin korkealla tasolla juuri nyt, suurin ongelmamme on se, että työkäisen väestön määrä koko ajan vähenee. Näin ollen on aivan selvää, että tarvitsemme uusia käsipareja. On laskettu, että esimerkiksi Ruotsi on saanut siirtolaisuudesta nettohyötynä noin 90 miljardia euroa sitten vuoden 1950. Sanonta ”työ luo työtä” ei siis ole vain pelkkä fraasi.

Avainasia on, miten onnistumme tulijoiden kotouttamisessa. Heidät on saatava mahdollisimman nopeasti kiinni työhön ja opiskeluun. Mitä vähemmän aikaa turvapaikanhakija joutuu viettämään vastaanottokeskuksessa, sitä parempi, koska päätöksen odottaminen toimeentulona passivoi. Hallitus onkin lisännyt voimavaroja turvapaikkahakemusten käsittelyyn, jotta päätösten odotusajat eivät venyisi kohtuuttoman pitkiksi.

Pohjoismaiden yhteisen arvopohjan ja pitkän yhteistyön perinteen merkitys korostuu epävarmoina aikoina. Uskon ja toivon, että löydämme kriisiin laajapohjaisen eurooppalaisen ratkaisun. Mikäli se ei kuitenkaan onnistu, seuraava vaihe voisi olla Pohjoismaiden yhteistyö.

Vaikertamistalous

Suomi sijoittui syyskuussa julkaistussa maailman talousfoorumi WEF:n kilpailukykytutkimuksessa kahdeksannelle tilalle. Viime vuodesta sijoitus hieman putosi, mutta on edelleen korkea. Vuosi sitten Suomi otti kärkitilan The Europe 2020 Competitiveness Report -vertailussa ollen Euroopan kilpailukykyisin maa.

Suomen talouseliitti ei tunnu tutkimustuloksista juurikaan innostuvan. ”Suomi romahti kilpailukykytutkimuksessa”, otsikoitiin lehdissä. Tulosta ehdittiin jopa vähätteleään. Muistutettiin, että Suomen hintakilpailukyky on jotain aivan muuta.

Vaikertaminen toimii Suomessa politiikan tekemisen välineenä. Radikaaleja yhteiskunnallisia muutoksia on helpompi perustella, jos tilanne saadaan vaikuttamaan paremmalta kuin todellisuus on.

Vaikertavan eliitin mielestä Suomi elää liian kalliisti. Julkista sektoria ajettaisiin mielellään alas, jotta yritykset voisivat korvata suuremman osan palveluista. Työehdot pitäisi saada joustaviksi yritysten näkökulmasta. Työtekijöiden palkkavaatimukset nähdään kohtuuttomina ja suomalaisen työelämän etuisuudet kilpailukykyä heikentävinä.

Miten pääoma pitää huolta kilpailukykyvyydestä? Ennen taantumaa puhuttiin 6-8 %:n tuottotavoitteista alalla kuin alalla. Kannattavia toimintoja on ajettu alas Suomessa, koska ne eivät pystyneet vastaamaan ahneiden pääomasijoittajien tuottovaatimuksiin. Nyt samat tahot esittävät palveluiden ja palkkojen alas ajamista, jotta Suomi saadaan nousuun. Yhtä lailla voisi väittää, että pääomanomistajien ahneus on ajanut Suomen nykyiseen tilanteeseen.

On mielenkiintoista, että Suomi on pystynyt pysymään erittäin kilpailukykyisenä maana silloin, kun koulutuksesta, terveydenhuollosta ja investoinneista pidettiin huolta. 2000-luvulla kuntien tehtäväkenttää on lakisääteistetty kaikilla alueilla ja esimerkiksi yrityksille tärkeää kuntien maankäyttöpolitiikkaa on lainsäädännöllä jäykistetty. Efektiivinen veroprosentti on heikentynyt kunnissa verovähennysten seurauksena ja riippuvuutta valtionosuuksista on vahvistettu. Todellinen itsehallinnollisuus on vähentynyt ja valtio on ottanut valtaa itselleen. Samaan aikaan koko maan kilpailukyky on ottanut askelman alaspäin.

Julkisen sektorin panostusten suhdetta elinkeinoelämän kehittymiseen on tutkittu, mutta johtopäätösten vetäminen on haasteellista. Jos kahta kaupunkiseutua, Turun ja Tampereen kaupunkiseutua vertaa toisiinsa, on Tampereen seudulla kasvu ja elinvoima tällä hetkellä Turun seutua vahvempaa. Tampereen seudun kuntien verotaso on Turun seutua korkeampi mutta myös investoinnit suuremmat. Turulla on nyt hyvä petraamisen paikka, sillä valo Suomen seuraavaan nousuun tulee Meyerin telakalta Turusta.

Valtio vannoo edelleen rakenneuudistusten nimeen. Edellisellä hallituskaudella kansalaisia peloteltiin luottolukituksella ja korkojen radikaaleilla nousuilla, ellei sote-uudistus toteudu. Sote-uudistus on alun perin kuntarakenneuudistuksen sivutuote, jota myöhemmin yritettiin käyttää kuntarakenneuudistuksen kenkälusikkana. Viimeisin vaihe on, että sote-uudistuksen uskotellaan pelastavan julkisen talouden. Sosiaali- ja terveydenhuollon upottaminen jättimäisiin sote-alueisiin ei pelasta yhtään veroeuroa, vaan suunta tulee olemaan päinvastainen.

Nykyinen hallitus on tehnyt esityksen toimista, joilla vähennetään työn tekemisen kustannuksia ja lisätään tuottavuutta. Ehdotus ei ainakaan julkisen sektorin säästöjen näkökulmasta osunut ihan maaliin. Jos kunnissa lisätään työpäiviä ilman, että väkeä vähennetään samassa suhteessa, on kysymyksessä palvelutarjonnan lisäys, jonka seurauksena kustannukset kasvavat.

Oppositiossa pidetään kovaa mekkalaa työntekijöiden puolesta. Mutta kuka oikeasti puolustaisi julkisia palveluita, joiden varaan maailman huippua oleva kilpailukyky on rakennettu?

Yritysjohtaja - liike, luottamus ja ruokahalu Venäjällä

Yritysjohtajat ovat viime aikoina saaneet kokemusta todella dynaamisesta maailmasta. Geopolitiikan, raaka-ainemarkkinoiden ja rahoitusmarkkinoiden ällistyttävän nopeista heilahteluista on tullut arkipäivää.

Koska Kiina on jo 50 % maailman raaka-ainemarkkinoista, Yhdysvaltain dollari on edelleen ainoa laaja reservivaluutta ja maailmantalous kokonaisuudessaan toimii yhä enenevässä määrin alueellisen taloudellisen integraation periaatteella, niin minkä tahansa toimijan poliittis-taloudellinen proaktiivisuus aiheuttaa reaktion muissa toimijoissa ja sen kautta muutaman minuutin päästä markkinoissa.

Markkinatalouteen on aina kuuluneet yli-investoinnit, ylikuumeneminen, laskusuhdanne, lama jne. Taloushistorian ja edistyksen kannalta tärkeintä on liike. Liike luo valveilla oleville ja riskinotto-kykyisille tai -haluisille yritysjohtajille uusia mahdollisuuksia. On monesti haastavaa ja hidasta luoda uutta, kun on kovin tasaista. Urheilijat sen parhaiten tietävät. Haasteelliset olosuhteet laittavat ihmismielen yrittämään paremmin.

Strategian tekeminen ja toimeenpano on muuttunut. Keskipitkän aikavälin suunnitelmilla ei ole käytännön arvoa. On vain oltava pitkän tähtäimen visio, löyhä pitkän tähtäimen strategia, ja lyhyt, maksimissaan vuoden mittainen strategia, sekä valtava nopeus ja herkkyys sen rollaamisessa. Tämä vaatii ennen kaikkea erittäin pätevää ja empaattista henkilöjohtamista. Yritysjohtajasta on tullut ikään kuin jääkiekkjoukkueen valmentaja – yleisö vaatii tulosta joka pelissä, ja kausi on lyhyt.

Kehittyvillä markkinoilla, kuten Venäjällä, sitoutuneisuus markkinoihin ja tilanneherkkyys ovat menestymisen edellytyksiä. Sitoutuneisuudella tarkoitan tuota pitkän tähtäimen visiota ja läsnäoloa. Venäjä ja monet muut kehittyvät taloudet omaavat pitkän historian ja monikulttuurisen pohjan. Historian opetuksessa kansoista on tullut sitkeitä ja ajan käsitys on huomattavasti pidempi kuin kehittyneissä markkinoissa. Jos sitä ei loukata, niin siellä osataan odottaa ja olla kärsivällisiä. Kuluneet kaksi vuotta ovat osoittaneet, että vaikka lähes kaikkien kehittyvien markkinoiden valuutat ovat heikentyneet ja korkotaso on noussut reippaasti, niin maiden taloudet eivät suinkaan ole lamaantuneet tai kansa alkanut lakkoilla.

Kehittyvät markkinat ovat paljon vahvempia talouksia nyt kuin 1990-luvulla. Niiden markkinoilla on nyt menossa rakenteellinen korjausliike. Nuoremman väestön suhteellisesti suuri osuus ja heidän tarpeensa, kehittyvien talouksien keskinäinen kauppa ja investoinnit ovat vahvoja ”drivereita”, joihin korjausliikkeen jälkeinen kasvu perustuu.

Kehittyvillä markkinoilla haaste ei tule suoraan aikapaineista, vaan siitä, kehen uskaltaa luottaa monikulttuurisessa maassa. Voi sanoa, että lähtökohta on, ettei luoteta ennen kuin toisin käytännössä konkreettisesti todetaan. Kulttuurihybriset yritysjohtajat, jotka osaavat olla läsnä, rakentaa luottamusta sekä sisäisesti että ulkoisesti, saavat aikaan tuloksia myös aika monessa pelissä yleisölleen.

Venäjän nykyinen kriisi tarjoaa yritysjohtajille haastetta, koska se koostuu niin monesta tekijästä. Osa niistä muuttuu ja kehittyy ajan myötä. Monikulttuurinen kansa, sen rikas henkinen pääoma, arvot, demografinen kehitys, luonnonvarat ja etäisyydet ovat aika pysyviä tai hitaasti muuttuvia tekijöitä.

Yritysjohtajan kannattaakin segmentoida oman alansa ”drivereita”: mikä muuttuu nopeasti, mitkä ovat fundamentteja. On faktaa, että tämänkin kriisin negatiiviset vaikutukset jakautuvat hyvin epätasaisesti. Isommat ja terveet yhtiöt ovat suhteellisesti parantaneet asemiaan, ja kasvattaneet orgaanisesti markkinaosuuksiaan. Tuontia on korvattu.

Heikentynyt rupla auttaa suuresti venäläisiä vientiyrityksiä. Vientikauppa käy.

Öljyn hinnan lasku ja sanktiot ovat nostaneet rahoituksen kustannuksia. Noin kolmanneksella yrityksistä on vaikeuksia vakaan kassavirran hoidossa tai lainojen maksuissa. Nämä yritykset ovat usein kuitenkin vanhentuneita tuotteiltaan, aseteiltaan, tai johto ei ole ajan tasalla. Monesti juuri nämä yritykset ovat vääristäneet kilpailua, koska pääomalle ei ole laskettu järkevää tuottoa.

Pitkällä tähtäimellä on erittäin positiivista, että taloudessa tapahtuu lähivuosina rakenneuudistus ja kilpailukyvyttömät yritykset poistuvat markkinoilta. Ne yritykset, jotka pärjäävät, tulevat luomaan uuden talouden perustan 2020-luvulle siirryttäessä. Tähän mennessä yritykset ovat tehneet kustannussäästöjä ja optimointeja, mutta itse toimintamallien ja prosessien uudelleenkonfigurointi vastaamaan talouden uusia realiteetteja, ”uutta normaalia”, on vielä monella edessä.

Kriisin positiivinen vaikutus on, että vihdoinkin on tullut aika, kun yritysjohtajat laajalti joutuvat panostamaan siihen, miten liiketoimintaa johdetaan. Työn tuottavuuden kohottaminen on ”löytämätön öljylähde” Venäjällä.

Aika on myös erinomainen markkinakonsolidaatiolle. Näitä mahdollisuuksia markkinoilla toimivat lokaaliset yritykset tutkivat ja toteuttavat.

Viime kuukausina on nähtävissä, että ulkomaisen portfoliorahan ruokahalu Venäjä-riskissä on tulossa takaisin. Maailman suurimman energiaviejän, Gazpromin, yhden miljardin eurobondi myytiin lokakuussa markkinoille vain hintaan 4.625 % - siis kysyntää riskille oli mukavasti!

Nähtäväksi jää, milloin ulkomaisten yritysten ruokahalu palaa suorilla sijoituksilla osallistumaan markkinakonsolidaation mahdollisuuksiin Venäjällä.

Barentsin-Itämeren alue läheltä ja kaukaa katsottuna

Suomalaisessa keskustelussa yleensä erotetaan Barentsin alue ja Itämeren alue kahdeksi erilliseksi, joskin toistensa naapuristossa sijaitsevaksi maantieteelliseksi alueeksi. Erottelulle on tietyt perusteensa, jotka pohjautuvat siihen, kun katsotaan tilannetta läheltä, asianosaisena. Silloin korostuvat lähiympäristössä havaittavat yksityiskohdat ja pienet erot.

Tilanne näyttäytyy kuitenkin hyvin erilaisena globaalista näkökulmasta. Mitä kauempaa Barentsin ja Itämeren aluetta tarkastellaan, sitä vahvemmin nämä kaksi näyttäytyvät yhtenä kokonaisuutena. Maailmanlaajuisessa katsantokannassa Barentsin-Itämeren alue on yksi pohjoisen valtameren rantaseuduista. Tämän kokonaisuuden elementtejä ovat varsinaisen Barentsin meren ranta, pienehkö merenlahti, jota kutsutaan Itämereksi, sekä näiden välissä oleva melko kapea Fennoskandian niemimaa. Niemimaa on kapeimmalta kohdaltaan (Perämereltä Vienan lahdelle) vain 400 kilometrin levyinen.

Voidaan sanoa, että kumpikin näkökulma on omista lähtökohdistaan todenmukainen, koska kyse on mielikuvista. Ihmiset toimivat aina ennen muuta mielikuviansa ohjaamina riippumatta siitä, missä määrin mielikuvat perustuvat ns. todennettaviin faktoihin. Jos uskomme jonkin asian todeksi, toimimme sen mukaisesti ja toiminnan seuraukset ovat todellisia. Maantieteellisten alueiden rajojen ja alueille tunnusomaisiksi havaittujen tai uskottujen elementtien määrittely on tyypillistä mielikuvien pelikenttää, jossa faktojen rinnalla on suuri merkitys tunteilla, peloilla, toiveilla, uskomuksilla ja asenteilla.

Barentsin-Itämeren alueella asuvilla on aina ollut tarvetta määritellä tarkasti omaa toimintaympäristöään, jolloin paikallisilla kieleen, kulttuuriin, talouteen, toimintatapoihin ja vastaaviin liittyvillä variaatioilla, joskus nyansseilla, on voinut olla suurtakin merkitystä. Skandinaavit ovat toki huomanneet, että vesistön itärannalla on puhuttu eri kieltä ja luonnollinen nimitys vesistölle on niemimaan suunnasta katsottuna ollut juuri Itämeri. Virolaisille kielellinen kokemus on ollut samanlainen, mutta sama vesistö on heille ymmärrettävästi Länsimeri.

Paikallisilla tasoilla havainnoidut tai kuvitellut ja tärkeänä pidetyt erot menettävät usein merkityksensä ulkopuolisten silmissä. Globaalisti toimiville suurvalloille – Yhdysvallat, Kiina, Venäjä – Barentsin-Itämeren alue on niin talouden kuin geopolitiikankin näkökulmasta ensisijaisesti yksi kokonaisuus laajemmassa strategisessa kuviossa. Ei ole olennaista pohtia, ovatko paikalliset vai ulkopuoliset oikeassa tai väärässä, vaan tärkeämpää on tunnistaa erilaisten näkemysten (mielikuvien) olemassaolo ja ottaa se huomioon, kun suunnitellaan omaa toimintaa. On tietysti mahdollista myös pyrkiä muuttamaan olemassa olevia mielikuvia, mutta eri tieteenalojen tulokset osoittavat, että se on erittäin vaikeaa ja vaatii systemaattista ja pitkäaikaista suurten resurssien käyttöä, ja tulos voi silloinkin olla epävarma.

Barentsin-Itämeren alueen ihmisyhteisöjen historia on aina ollut merellisyyden leimaamaa. Merta pitkin ovat liikkuneet ihmiset, tavarat ja vaikutteet, ja sen rannoille asutus on keskittynyt. Barentsin-Itämeren alue on aina ollut myös kulttuurien kohtaamisvyöhykettä. Oulun yliopistossa järjestetään 10.–11.12.2015 monitieteinen symposiumi ”The Barents and the Baltic Sea region: contacts, influences and social change”. Siellä tarkastellaan alueen ominaispiirteitä, sisäisiä eroja ja yhdistäviä tekijöitä sekä alueeseen kohdistuvia ulkopuolisten näkemyksiä ja intressejä. Symposiumin esitelmät on myös tarkoitus julkaista samannimisenä kokoomateoksena vuoden 2016 kuluessa.

Venäläisen yhtiön hallitustyöskentely - onko erityispiirteitä?

Olen ollut vuodesta 2002 alkaen runsaan parinkymmenen venäläisen yhtiön hallituksen jäsenenä. Joukossa on eri toimialoja ja hyvinkin erikokoisia yhtiöitä, sekä julkisia että yksityisiä. Toimialoista mukana on ollut kaikkein tärkeimpänä energiasektori (sähkön ja lämmön tuotanto, jakelu ja myynti; engineering) ja muina aloina nanoteknologia, muovi- ja petrokemian teollisuus, raskas koneenrakennus, autoteollisuus sekä talonrakennus. Energiasektorin ja nanoteknologian yritykset olivat valtioenemmistöisiä, muut yksityisessä omistuksessa. Kokemusskaala on sen verran laaja, että varmaankin ainakin joitain yleistyksiä ja johtopäätöksiä voi tehdä.

Pääsääntöisesti hallitustyöskentelyn painopiste on asioiden valmistelussa hallituksen pysyvissä komiteoissa. Näistä Venäjän pörssin sääntöjen mukaisia pakollisia komiteoita ovat tarkastuskomitea ja palkitsemiskomitea, joiden puheenjohtajien edellytetään olevat riippumattomia hallituksen jäseniä; pääsääntöisesti riippumattomuus pätee myös kyseisten komiteoiden jäseniin. Erityisesti tarkastuskomitean rooli ja vastuu on viime vuosina kasvanut. Kirjanpidon ja talousraportoinnin oikeellisuuden rinnalle ja sitä tärkeämmäksi ovat tulleet sekä sisäinen tarkastus että riskienhallinta.

Sisäinen tarkastus on ensi sijassa toiminnan tehokkuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointia. Riskienhallinta vaihtelee yhtiöittäin: jossain lasketaan numeerisia ns. Value at Risk -arvoja (VaR, esimerkiksi Rosnano), tyypillisemmin keskitytään kvalitatiiviseen avainriskien kartoittamiseen, toimenpiteiden ja vastuiden määrittelyyn sekä tehokkuuden arviointiin puolivuositain tai kerran vuodessa. Rehellisyyden nimissä on sanottava, että yksityisissä yhtiöissä riskienhallinta on pääsääntöisesti laadukkaampaa – hyvänä, lähes ideaalina esimerkkinä on Sibur. Valitettavasti joissain yhtiöissä järjestelmä on olemassa, mutta sitä ei lainkaan hyödynnetä (jätän häveliäisyysystä asian tarkentamatta).

Hallituksen strategiakomitea on ehkä venäläinen erikoisuus – tyypillisimmin muualla nämä asiat käsitellään varsinaisen hallituksen kokouksissa hyvin perinpohjaisesti. Strategiakomitealla on usein erityinen rooli – se tasoittaa eri intressiryhmien näkemyksiä, hälventää mahdollisia epäluuloja ja luo pohjaa konsensukselle hallituksen päätöksiin. Strategiakomitean jäsenet eivät läheskään aina ole yhtiön hallituksen jäseniä, vaan joko riippumattomia asiantuntijoita tai eri intressiryhmien edustajia. Tämä on tyypillistä erityisesti valtioenemmistöisissä yhtiöissä, kuten vaikkapa Rosseti:ssä tai Rosnanossa. Yksityisissä yhtiöissä strategiakomitean jäsenet ovat hallituksen jäseniä, mutta komitean työhön voi äänettöminä asiantuntijoina osallistua muitakin. Systemaattiset jäsenet edustavat erilaisia taustoja, ja joskus eri omistajaryhmittymiä.

Tyypillisesti tarkastuskomitea ja strategiakomitea kokoontuvat 6-10 kertaa vuodessa, palkitsemiskomitea harvemmin, ehkä 1-3 kertaa vuodessa. Ajallisesti komiteatyöskentely vie lähes aina enemmän aikaa kuin varsinainen hallitustyöskentely.

Yksi tyypillinen hallitustyöskentelyn piirre on varsin avoin ja sanoisinko räväkkä keskustelu. Mielenpitoet sanotaan ilman ylimääräisiä korrektiuden diplomaattisia koukeroita. Suomalaisesta joskus tuntui, että tällä tavallahan hallituksen jäsenten henkilövälit menevät ihan solmuun, mutta venäläisten keskustelukuluttuuri kestää paljon enemmän kuin meidän. Ja ilma on raikas sen jälkeen.

En tiedä, onko näin myös lännessä, mutta hallitustyöskentelyn tuloksellisuus riippuu aivan ratkaisevasti toisaalta asioiden valmistelusta ja toisaalta hallituksen puheenjohtajasta. Toimitusjohtaja ja hänen esikuntansa toimii hallituksen asioiden esittelijänä. Varsin usein toimitusjohtaja on myös hallituksen jäsen. Jos hän ei halua hallituksen reaalisesti asioita työstävän, hän yksinkertaisesti valmistelee asiat niin, ettei niitä tolkkullisesti voikaan käsitellä. Tämä on kuitenkin harvinaista. Sen sijaan liian yleistä on epäpätevä asioiden valmistelu, vaikka senkin suhteen asiat ovat radikaalisti parantuneet kymmenessä vuodessa.

Hallituksen puheenjohtajan rooli on ratkaiseva. Erityisesti näin oli ja on valtioenemmistöisissä yhtiöissä, jossa omistus ei ole personoitunutta. Hyvä puheenjohtaja sallii ja edistää keskustelua, on ankara valmistelun laadun kontrolloija, mutta pitää kiinni aikatauluista ja lyö pöytään päätökset. Oma aikanani kaikkien aikojen paras hallituksen puheenjohtaja oli RAO EES:n hallituksen puheenjohtaja Aleksander Voloshin.

Venäläisen hallitustyöskentelyn yksi erikoisuus on se, että kaikki päätösesitykset on kirjallisesti valmistelu ja jaetaan viimeistään kokouksessa. Keskustelun jälkeen äänestetään joko esityksen puolesta tai sitä vastaan. Joskus tieteenkin päätösesitys muuttuu kokouksen kuluessa, jolloin äänestetään uudesta päätöslauselmasta. Joka tapauksessa jokainen päätös on yksiselitteinen. Tämä mahdollistaa osallistumisen hallituksen kokouksiin myös ns. fax-äänestäjänä, jolloin paikalle pääsemättömälle hallituksen jäsenelle lähetetään päätöslauselmaesitykset etukäteen (tai kokouksen jälkeen), ja he voivat ”etä-äänestää” vaikkapa faxin avulla. Venäjän lainsäädäntö edellyttää, että hyvin monet päätökset tekee nimenomaan hallitus eikä toimitusjohtaja tai johtoryhmä. Siksi järjestetäänkin aika usein hallituksen ”etä-äänestyksiä”, tavallisesti asioista jotka juridisesti vaativat hallituksen päätöksen, mutta eivät sisällöllisesti ole relevantteja.

Kaiken kaikkiaan venäläisten yhtiöiden hallitustyöskentely ei sisällöllisesti juurikaan eroa lännen vastaavista käytännöistä. Erityispiirteitä ovat korostunut komiteoiden rooli, hyvin avoin keskustelu sekä ”etä-äänestysten” käytäntö.

Euroopan meripäivä Turussa 18.-19.5.2016 - nyt on aika vaikuttaa ohjelmaan ja ilmoittautua mukaan!

Euroopan suurin vuosittainen merialan tapahtuma, European Maritime Day Conference (EMD), järjestetään 18.–19. toukokuuta 2016 Turussa. Konferenssiin odotetaan yli tuhatta osanottajaa eri puolilta Eurooppaa. Kongressikeskus Logomossa järjestettävän suur tapahtuman pääjärjestäjiä ovat Euroopan komissio (DG Mare), Suomen valtio sekä Turun kaupunki.

Turun EMD-tapahtuman pääteema on ”Investing in competitive Blue Growth – smart and sustainable solutions”.

– Pääteemassa korostuvat monet tärkeinä pitämämme kysymykset, kuten kestävän kehityksen ja älykkäiden ratkaisujen yhdistäminen. Turulle ja koko Suomelle on ensiarvoisen tärkeää huolehtia mereen liittyvien toimintojen kilpailukyvyistä, korostaa isäntäkaupungin valmistelutoimikunnan vetäjä, Turun kaupunginjohtaja Aleksis Randell.

Kaupunginjohtaja Randell korostaa myös sitä, että Turussa halutaan painottaa käytännön ratkaisujen etsimistä ”sinisen kasvun” eri lohkoilla. Siksi hän pitää erityisen tärkeänä, että mahdollisimman monet yritykset, tutkimuslaitokset ja muut merialan toimijat osallistuvat Turun Meripäiviin ja esittelevät siellä korkealaatuisia osaamistaan, niin konferenssin istunnoissa kuin näyttelyosastolla.

Meripäivien temaattisia istuntoja on viisi. ”Siniseen kasvuun” suunnattavia investointeja käsittelevässä istunnossa pureudutaan muun muassa digitalisaation, kiertotalouden ja merellisen turismin tarjoamia mahdollisuuksia.

Ammattitaidon ja osaamisen teemaistunnossa käsitellään haasteita, joita merialan toimijat kohtaavat. Näitä ovat muun muassa uusi teknologia, pohjoiset ja arktiset olosuhteet sekä kansainvälisissä tiimeissä työskentely.

Puhtaan energian hyödyntämisen teemaan liittyvät niin laivojen ympäristöystävälliset energiaratkaisut kuin muun muassa energian tuotanto merialueilla ja energiaverkkojen tehokas yhdistäminen. Lisäksi Turun konferenssissa käsitellään valtamerten hallintoon liittyviä haasteita ja yhteistyötä eri alueiden ja sektoreiden välillä sinisen ja vihreän kasvun tehostamiseksi.

Miten sinä voit osallistua?

Turun EMD-tapahtuman ohjelman yksityiskohtainen valmistelu, mukaan lukien puhujien kutsuminen, on parhaillaan työn alla. Keskeinen merkitys on konferenssin työpajojen teemojen ja sisällön määrittämisellä. Euroopan komissio on avannut kaikille toimijoille avoimen haun työpajojen teemoista ja sisällöistä. Esitykset tulee toimittaa DG Marelle viimeistään 18. tammikuuta 2016 mennessä. Valinnoista ilmoitetaan hakijoille helmikuun 2016 aikana.

On tärkeää, että myös suomalaiset toimijat – yhteistyössä kansainvälisten partnereiden kanssa – tekevät esityksiä työpajojen teemoiksi. Eräs tärkeä valintakriteeri tulee olemaan se, että työryhmät esittävät toteuttamiskelpoisia käytännön ehdotuksia merellisen kasvun edistämiseen omilla sektoreillaan ja näin vievät toimintaa eteenpäin.

Osana Turun Meripäivää järjestetään yleisöpäivät viikonloppuna 20.–22. toukokuuta. Ohjelmassa on merellisiä aktiviteetteja kaiken ikäisille. Viikonlopun avaa Leif Segerstamin johtama Turun Filharmoninen orkesteri solisteinaan Matti Salminen ja Waltteri Torikka Itämeren kunniaksi luodulla konsertilla.

Samalla viikolla Turussa järjestetään myös muita merkittäviä merialan tilaisuuksia. Esimerkiksi meriteollisuuden ja -logistiikan ammattilaiset kokoontuvat Turun Messukeskuksessa Navigate-messuilla ja Centrum Balticumin perinteinen Itämeri-foorumi jatkaa meriaiheista keskustelua.

Meripäivä yhdistää merellisen Euroopan

Euroopan meripäivää vietetään vuosittain 20. toukokuuta Euroopan komission, Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston päätöksellä.

Päätöksen kokouksen saamisesta Suomeen ja Turkuun tekivät EU:n meriasioista vastaavat ministerit vuonna 2013. Sitä edelsi aktiivinen edunvalvontatoiminta, jossa niin isäntäkaupunki, valtiovalta kuin lukuisat merialan vaikuttajat toimivat tiiviissä yhteistyössä.

Edellinen EU:n merikokous pidettiin Kreikan Piraeuksessa kesäkuussa 2015. Sitä ennen isäntäkaupunkeja ovat olleet mm Saksan Bremen ja Maltan Valletta. Turun jälkeen vuorossa ovat Iso-Britannia, Bulgaria ja Portugali.

Vuosittaisen pääkonferenssin lisäksi meripäivän tilaisuuksia järjestetään eri puolilla Eurooppaa. Niiden tavoitteena on informoida kansalaisia siitä valtavasta potentiaalista, joita merten kestävä hyödyntäminen tarjoaa.

Suomen puolustusjärjestelmä nojaa reserviläisiin

Yleinen asevelvollisuus ja reserviläisiin pohjautuvat sodan ajan joukot ovat harvinaisuus nykypäivän maailmassa. Suomi on Euroopan unionin harvoja maita, jonka puolustusratkaisu nojaa näihin elementteihin. Maamme on maantieteellisesti laaja ja harvaan asuttu. Sen vuoksi koko Suomen puolustaminen vaatii myös sen mukaisen puolustusratkaisun.

Suomen sodan ajan vahvuus on 230 000 sotilasta. Näistä yli 95 prosenttia on reserviläisiä. Reserviläisten osaamista pidetään yllä puolustusvoimien kertausharjoitusten, Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämien koulutustapahtumien sekä omatoimisen harjoittelun ja toiminnan kautta.

Omaehtoinen harjoittelu onkin suomalaisen reserviläisen tärkeä ominaisuus. Siihen vahva maanpuolustusjärjestöjen kenttämme tarjoaa oivan mahdollisuuden. Suomen suurimmassa maanpuolustusjärjestössä, Reserviläisliitossa on jäseniä yli 37 000 henkilöä. Toimintaa järjestetään lähes Suomen jokaisessa kolkassa 18 piirijärjestön ja vajaan 350 paikallisyhdistyksen voimin.

Reserviläisliiton suosituin toimintamuoto on ammunta. Liitto järjestää myös erilaisia koulutustapahtumia ja tempauksia, kannustaa fyysisen kunnon ylläpitoon ja tekee veteraanityötä. Kaiken kantavana voimana on maanpuolustustahdon ylläpitäminen, joka on koko järjestelmän selkäranka.

Suurimmassa haasteessa elämme tällä hetkellä kuitenkin ammunnan tulevaisuuden kanssa. Pariisin synkkien terrori-iskujen jälkeen EU:n komissio alkoi kiirehtiä asedirektiiviä, jolla halutaan tiukentaa ja rajoittaa henkilökohtaista aseenomistusta ja yksityisomistuksessa olevien aseiden ominaisuuksia.

Komission esityksessä kiellettäisiin A-luokan sarjatuliaseiden hankinta ja hallussapito yksityisiltä kansalaisilta kokonaan. Kielto koskisi myös deaktivoituja eli pysyvästi ampumakelvottomaksi muunnettuja aseita. Direktiivi siirtäisi puoliautomaattiasheet nykyiseen A-luokkaan, jonka piirissä oleviin aseisiin nykyisten säädösten mukaan voi saada luvan vain hyvin rajoitetuin perustein. Myös aseiden verkkokauppaa tulotisiin rajoittamaan voimakkaasti yksityishenkilöiden osalta.

Terrorismin torjuntaa lähdetään nyt suorittamaan väärästä päästä. Laillisella ja jo valmiiksi säädellyllä ampumatoiminnalla ei ole mitään tekemistä Balkanista ja Lähi-idästä salakuljetetuilla, laittomilla aseilla tehdyn rikollisen toiminnan kanssa.

Reserviläiset kuten myös metsästäjät ja muut ammunnan harrastajat ovatkin olleet painavasta syystä varpaillaan viimeisten viikkojen ajan. Esitetyillä kielloilla ja rajoituksilla olisi erittäin suuret vaikutukset reserviläisjärjestöjen nykymuotoiseen ampumatoimintaan, joka on vuodesta toiseen tehtyjen jäsenkyselyjemmekin mukaan ylivoimaisesti suosituin vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintamuoto.

Suomi on ollut asiassa alusta saakka kriittisellä ja realistisella linjalla. Puolustusratkaisumme vaatii reserviläisten omaehtoisen ampumaharjoittelun huomioonottamista. Valtioneuvosto onkin linjannut hakevansa poikkeusta direktiiviin. Eduskunnan puolustus-, hallinto sekä maa- ja metsätalousvaliokunta ovat asiantuntijoina antaneet asiasta realistiset, jyrkät ja vastustavat lausunnot. Suuri valiokunta linjasi 14.12.2015 Suomen kannan ja evästi sisäministeri Petteri Orpon jatkoneuvotteluihin.

EU:n vahvuus on ollut yhtenäisyydessä ja vahvassa taloudessa. Näitä asioita on koeteltu niin eurokriisin kuin turvapaikanhakijoiden vyöryn myötä. Komissio harhautuu kuitenkin erehtymättömästi väärään suuntaan, mikäli se puuttuu jäsenmaidensa puolustusratkaisuihin. Ammattiarmeijaan Suomella ei koskaan tule olemaan varaa. Sillä ei myöskään pystyittäisi koko Suomea puolustamaan.

Viimeisten vuosien aikana noussut sotilaallinen aktiivisuus Euroopassa ja Itämerenkin alueella muistuttaa meitä siitä, että jokaisella maalla on oltava puolustus kunnossa voidakseen suojella omaa suvereniteettiaan. Ukrainan kriisi osoittaa sen, kuinka yleisestä asevelvollisuudesta luopuminen ja sen ajaminen takaisin ylös vie varoja ja aikaa.

Suomen on syytä pitää kiinni puolustusratkaisustaan omista kansallisista lähtökohdista käsin. Olemme vahva toimija myös kansainvälisesti. Koulutamme maailmalla ja osallistumme kriisinhallintatehtäviin. Tästäkin joukosta suurin osa on reserviläisiä. Niitä, jotka saavat vahvaa kokemusta ja ovat korvaamaton voimavara, jos joskus joudumme pahimpaan paikkaan.

Yhdysvallat ja Suomi - niin kaukana, mutta kuitenkin niin lähellä

Viime aikojen maailmanlaajuisten uutisten kestonagneettina on ollut miljardööri Donald Trumpin ehdokkuus republikaanipuolueen esivaalien presidenttikilvassa. Kiinteistömoguli on saanut huomiota osakseen ennen kaikkea šokeeraavien maahanmuuttajavastaisten lausuntojensa takia. Meksikolaistaustaiset maahanmuuttajat on Trumpin retoriikassa leimattu rikollisiksi ja raiskaajiksi, ja heidän laittoman maahantulon estämiseksi olisi syytä rakennuttaa muuri maiden välille. Yhdysvaltain muslimit Trump näkee potentiaalisina terroristeina kaikki tyynni, joten koko väestöryhmän taustat olisi koottava erilliseen henkilörekisteriin, kun taas uusien muslimitulokkaiden maahantulo olisi kiellettävä kokonaan.

Yhtälailla kyytiä ovat saaneet julkisuuden naiset, joko ulkonäkönsä takia (vastaehdokas Carly Fiorina), haastavien kysymysten vuoksi (toimittaja Megyn Kelly) tai eriävien mielipiteiden valossa (demokrattien kandidaati Hillary Clinton). Viimeiseksi pisaraksi luultiin Trumpin halveeraavaa kommenttia senaattori John McCainin sotavankeudesta Vietnamin sodan aikana: ”Minä pidän henkilöistä, jotka eivät joutuneet vangituiksi.” Toisin kävi. Miljardöörin suosio republikaanigallupeissa sen kun kasvaa. Poliitiikan tutkijat ja mediakommentaattorit ovat olleet sanattomia. Puun takaa tullut Trump-ilmio (”trumpismi”) on luonut ällikällä kaikki.

Trumpista on tullut myös suomalaisten tiedotusvälineiden vakiokasvo. Helsingin Sanomien kolumnistin mukaan ”Monien eurooppalaisten mielestä Donald Trump edustaa kaikkea sitä, mikä amerikkalaisuudessa on pahinta”. Sosiaalisessa mediassa Trumpista kiertäviä videopätkiä, pilakuvia ja meemejä säestävät kommentit ”Only in America”. Mutta onko ilmio lopulta niin poikkeuksellinen eurooppalaisesta tai suomalaisesta mielipideilmastosta? Jos retoriikasta riisutaan kiinteistömogulin rahalla rehvastelu ja kansakunnan jaottelu voittajiin ja luusereihin, niin mitä jää jäljelle?

Maahanmuuttajavastaisuus, ulkomaalaisten demonisointi ja pakolaisten kriminalisointi ovat kaikki meidän poliittisen diskurssimme arkipäivää. Trumpin edustama populismi ei ole yksinomaan yhdysvaltalainen ilmio, vaan osa laajempaa maailmanlaajuista taantumuksen aaltoa, josta yksikään eurooppalainen maa ei ole jäänyt osattomaksi. Myös hänen suosionsa salaisuus juontaa samoista syistä kuin kotikutoinen populismimme: laajasta tympääntymisestä valtavirtapolitiikkaan. Protestin kohteena on kussakin tapauksessa etabloitunut poliittinen eliitti. Suomen viimeisimpien vaalien lopputulos lienee monella vielä tuoreessa muistissa.

Niin Yhdysvalloissa kuin Suomessa populismi on saanut aikaan laajan edistyksellisen vastaliikkeen. Ruohonjuuritason toimijat ja kansalaisaktivistit ovat marssineet kaduilla rasismia ja pelkopolitiikkaa vastaan, ihmiset ovat tarjonneet auttavan kätensä hyväntekeväisyysjärjestöille ja jotkut ovat avanneet kotinsa oven apua tarvitseville. Yhdysvalloissa elokuvaohjaaja Michael Moore aloitti sosiaalisessa mediassa ”Olemme kaikki muslimeja” -kampanjan solidaarisuuden osoituksena vähemmistöjä kohtaan sekä vastalauseena Trumpin vihaa lietsovalle retoriikalle. Myös suomalaiset aktivistit käyttävät sosiaalista mediaa hyväkseen suvaitsevaisuuden edistämiseksi.

Vaikka välimatka Yhdysvaltain ja Suomen välillä vaikuttaa pitkältä, olemme monissa asioissa lähellä toisiamme. Maailmanrauhaa järkyttävä terrorismiradikalismi, ilmastonmuutos ja talouskriisit koskettavat vääjäämättömästi meitä kaikkia. Yhdysvaltain vuoden 2008 talousromahduksen jälkeen kansainväliset ekonomistit ennustivat maailmanlaajuista taantumaa. Sen olemme kaikki saaneet kokea karvaasti Suomessakin. Muutama päivä sitten Yhdysvaltain keskuspankki nosti korkoja nollassasta ensimmäisen kerran sitten vuoden 2006. Teko tulkittiin varovaisen optimismin merkiksi. Koska Yhdysvaltain talouspolitiikalla on aina maailmanlaajuiset seuraamukset, niin pitkällä aikavälillä positiivinen kehitys tietäisi hyvää myös Suomelle.

Niin Atlantin kuin Itämeren rannoilla olemme monin tavoin ”samassa veneessä”, eristyksessä olevia lintukotoja ei enää ole. Kenties seuraavan kerran, kun otamme julkisuudessa tai sosiaalisessa mediassa kantaa yhdysvaltalaisuuden luonteeseen, voisimme samalla pysähtyä kysymään, mitä se kertoo meistä itsestämme.

Tavoitteenamme monipuolinen integraatio EU:n yhteisille maakaasumarkkinoille

Energia-ala on jokaisen valtion talouden perusta, huolimatta siitä onko valtio tuojamaa, kauttakulkumaa vai viejää. Yhdysvaltojen liuskekaasun vallankumous on vaikuttanut monille alueille ja se on herättänyt paljon odotuksia: nesteytetyn maakaasun terminaalien rakentaminen on kiihtynyt maailmanlaajuisesti. Yhdysvallat itse muuttuvat pian tuojamaasta viejämäksi kun muiden maiden raaka-ainetoimittajien Yhdysvaltojen vientiin suunnatut hankkeet alkavat olla kilpailukyvyttömiä ja tarpeettomia.

Maailmanlaajuinen kilpailu energialähteistä kasvaa. Samaan aikaan mennään yhä enemmän siihen suuntaan, että energiataloutta käytetään poliittisena työkaluna. Energiavarat ovat jo pitkään olleet muutakin kuin tuote. Yhteistyökumppaneiden luotettavuus ja toimituslähteiden monipuolistuminen ovatkin tärkeimpiä tekijöitä energiaturvallisudessa.

Baltian maiden liittyessä EU:n ja Naton jäseniksi, valtioista muodostui energiatalouden saareke. Kyseisen ongelman ratkaisemisesta on tullut valtioidemme strateginen tavoite. Voimme rohkeasti kutsua edeltäneitä vuosia murroskaudeksi Liettuan energiataloudellisen itsenäisyyden historiassa.

Vaikka olemmekin pieni maa ja markkinamme ovat pienet, herätämme kuitenkin Euroopassa mielenkiintoa dramaattisten muutosten vuoksi, joita markkinoiden liberalisointi ja vaihtoehdoisen kaasuntuontilähteen eli liuskekaasun (LNG) terminaalin käyttöönotto ovat saaneet aikaan.

Vuoden 2015 alussa Klaipeđassa toimintansa aloittaneesta LNG-terminaalista on tullut vaihtoehtoinen kaasun toimituslähde paitsi liettualaisille kuluttajille myös muille Baltian maille. LNG-terminaali on jo kokonaan integroitu maamme maakaasun jakojärjestelmään ja sen kapasiteetti riittäisi kattamaan Liettuan lisäksi myös yli 90 prosenttia Baltian maiden vuotuisesta maakaasun tarpeesta.

Myönteiset muutokset ovat selkeitä: Gazpromin maakaasun tuonnin keskihinta romahti jyrkästi alas jo silloin, kun neuvottelut LNG-siirtoterminaalista olivat vielä kesken. Vuodesta 2015 maan sisällä toimittajat ovat todella alkaneet kilpailla kuluttajista. LNG-terminaali ja liberalisointi on lisännyt kilpailua, auttanut löytämään monipuolisempia lähteitä, ja siten varmistanut kaasutoimitusten turvallisuuden Liettuassa ja Virossa. Vaikka maidenvälisissä hinnoissa on ollut eroa, kaasusta ei kuitenkaan ole käyty kauppaa. Kaupankäynti alkoi vasta tänä vuonna ja se on auttanut Viroa muuttamaan tuontisaldoaan – vuoden 2015 ensimmäisellä puoliskolla Viro on tuonut 18 prosenttia maakaasustaan Liettuasta eikä enää Gazpromista.

Liettuan LNG-terminaali teki Baltian maiden ja Suomen yhteisistä kaasumarkkinasuunnitelmista totta.

Euroopan komission käynnistämä Baltian energiemarkkinoiden yhteenliittämissuunnitelma (BEMIP) on yksi tärkeimmistä työvälineistä, jolla Itämeren alue saadaan yhdistettyä EU:iin, jolloin energia voi virrata sinne missä tarve on suurin ja jolla varmistetaan, että jokainen jäsenvaltio voisi saada energiaa vähintään kolmesta lähteestä.

Kaikkien kolmen Baltian maiden ja Suomen pitäisi toimia yhdessä, jotta kaasumarkkinat toimisivat sujuvasti. Meille on erittäin tärkeää, että Suomi sitoutuisi aktiivisesti yhteisten markkinoiden luomiseen, jossa merkittävimmissä roolissa on Viron ja Suomen välinen kaasuputki, toisin sanoen Balticconnector. Nykyään kolmen Baltian maiden vuotuiset kaasumarkkinat ovat kokoluokaltaan noin 4,5 miljardia kuutiometriä. Suomen osallistuminen nostaisi sen 8,5 miljardiin kuutiometriin. Suurempi kaasumäärä tekisi Baltian maiden alueesta huomattavasti houkuttelevamman myös suurille kaasuntoimittajille, parantaisi kilpailukykyä ja kaasun hinnat laskisivat – tästä olisi hyötyä sekä Liettuan että Suomen kaasun käyttäjille.

Liettua toteuttaa toista tärkeää infrastruktuurista hanketta yhteistyössä Puolan kanssa. Kahden valtion alueelle sijoittuva kaasuputki (Gas Interconnection Poland – Lithuania; GIPL), jolle on jo vahvistettu eurooppalainen tuki, yhdistää Baltian maat Länsi-Euroopan markkinoihin. Investoinnit tähän hankkeeseen ovat alansa suurimpia EU:n historiassa. Tulevaisuudessa investoinnit tuottavat osinkoja ja takaavat energialähteiden vapaan liikkuvuuden Euroopassa.

Baltian maiden yhdistyttyä Puolaan ja Suomeen voitaisi rakentaa yhteiset, lähes 24 miljardin kuutiometrin markkinat, jotka voisivat tarjota useita tuontilähteitä – terminaaleja ja kaasuputkia.

Kyseessä olevien hankkeiden toteutuminen takaisi jo muutaman vuoden päähän turvalliset ja luotettavat kaasumarkkinat, jotka tarjoisivat suotuisat olosuhteet valtion talouden ja kuluttajien hyvinvoinnin parantamiseen.

Olemme saavuttaneet jo paljon, mutta vielä ei kuitenkaan ole oikea aika hengähtää. Tavoittemme integroitua täysivaltaisesti EU:n yhteisille maakaasumarkkinoille vaatii vielä paljon ponnisteluja.

CENTRUM
BALTICUM

www.centrumbalticum.org